

บทที่ ๓

การดำเนินการด้านการกิจการระหว่างประเทศของกองทัพเรือ

กล่าวนำ

การกำหนดแนวทางในการกำหนดบทบาท และการเตรียมความพร้อมของกองทัพเรือ ด้านกิจการระหว่างประเทศ จะต้องตรวจสอบสถานะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก บทบาทของมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้ทราบแนวโน้มของสถานการณ์ด้านความมั่นคง ที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต รวมทั้งศึกษาแนวทางการร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลของไทยกับต่างประเทศที่กองทัพเรือรับผิดชอบ และดำเนินการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบปัญหาและผลกระทบกับการดำเนินนโยบายด้านการกิจการระหว่างประเทศของกองทัพเรือ

สถานะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก

สถานการณ์ความมั่นคงของโลกโดยทั่วไป*

ปัจจุบัน โครงสร้างของโลกยังคงเป็นแบบขั้วอำนาจเดียว (Unipolarity) ภายใต้อำนาจนำของสหรัฐฯ (American hegemony) แต่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัญหาภายในของสหรัฐฯ ที่กำลังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจถดถอย กอปรกับจีนได้พัฒนาด้านเศรษฐกิจจนกลายเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอันดับหนึ่งของโลก และเป็นเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ ๒ ของโลกรองจากสหรัฐฯ ทำให้มีอิทธิพลมากขึ้นในเวทีโลก ส่วนรัสเซียก็ประสบผลสำเร็จในการคงอิทธิพล และการควบคุมแหล่งพลังงานสำคัญในเอเชียกลาง ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณในการกลับมาในฐานะมหาอำนาจเช่นเดิม ในขณะที่อินเดีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และบราซิลต่างมีเป้าหมายเป็นผู้มีบทบาทนำในภูมิภาค อีกทั้งประเทศในภูมิภาคต่างๆ ได้ร่วมมือกันรวมกลุ่มเป็นพันธมิตรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและความมั่นคง จากแนวโน้มดังกล่าวจะทำให้โครงสร้างของโลกเปลี่ยนไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ (Multipolarity) ได้

* กรมข่าวทหารเรือ, ประมาณการข่าวกรองของกองทัพเรือระยะสั้นห้วงระยะเวลา ๑ ม.ค.-๓๑ ธ.ค.๕๒, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๑.

ปัญหาด้านความมั่นคงของโลกที่ผ่านมา ยังคงมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐ ที่อาจเกิดจากปัญหาเขตแดน การอ้างสิทธิเหนือพื้นที่ทับซ้อน การแย่งชิงทรัพยากรและผลประโยชน์ทั้งทางบกและทางทะเล ปัญหาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศที่นำไปสู่ความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ความขัดแย้งระหว่างอินเดีย – ปากีสถาน ปัญหาคาบสมุทรเกาหลี ปัญหาในทะเลจีนใต้ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง แม้ว่าในขณะนี้ยังไม่เกิดเหตุการณ์รุนแรง แต่ก็มีความเปราะบาง และเป็นจุดล่อแหลมที่อาจปะทุขึ้นได้ตลอดเวลา และปัญหาที่ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ปัญหาเฉพาะรัฐต่อรัฐ เช่น ปัญหาการค้าการร้าย โจรสลัด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาความมั่นคงทางสังคม (Social Security) ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และปัญหาการเมืองภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางความมั่นคงของโลก ทั้งนี้ได้มีความพยายามเข้ามาแก้ปัญหาทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลกโดยองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ ต่างมีความพยายามที่จะระงับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมิให้ขยายตัวออกนอกขอบเขตของปัญหา พร้อมทั้งความพยายามทำให้ปัญหาเหล่านั้นลดลงหรือสิ้นสุดลงด้วยแนวทางสันติวิธี องค์กรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในขณะนี้ คือ องค์กรสหประชาชาติ ที่พยายามเข้ามามีบทบาทในการเป็นตัวกลางในการระงับข้อพิพาทต่างๆ รวมทั้ง ให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ประเทศที่กำลังประสบปัญหาภายใน เพื่อลดภัยคุกคามต่อความมั่นคงโลก นอกจากนี้ องค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหภาพยุโรป สหภาพแอฟริกา เป็นต้น ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาความมั่นคงภายในภูมิภาคต่างๆ ด้วยเช่นกัน

โดยในรอบปีที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจำนวนของการก่อการร้ายจะลดลงเนื่องจากผลการปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ภายใต้การนำและกดดันจากสหรัฐฯ และประเทศพันธมิตร โดยสหรัฐฯ สามารถสังหารนายอุซามะห์ บิน ลาดิน ผู้นำหมายเลข ๑ ของกลุ่มอัล-กออิดะห์ได้ในเดือน พ.ค.๕๔ และสังหารนาย อาดิยาห์ อิบด์ อัล-ราห์มาน ผู้นำหมายเลข ๒ ได้ในเดือน ส.ค.๕๔ แต่อย่างไรก็ตามการก่อการร้ายก็ยังคงเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลกต่อไป

สำหรับสถานการณ์วิกฤตการณ์การเมืองโลกในห้วงที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ คือ การที่ประชาชนในประเทศอาหรับหลายชาติลุกฮือ เพื่อโค่นล้มผู้นำเผด็จการที่ครองอำนาจมานาน หรือที่เรียกกันว่า “ฤดูใบไม้ผลิในโลกอาหรับ (Arab Spring)” เนื่องจากเริ่มปะทุรุนแรงขึ้น เมื่อต้นฤดูใบไม้ผลิ หรือเดือน ก.พ.๕๔ โดยการประท้วงเริ่มตั้งแต่ตูนีเซีย อียิปต์ และลิเบีย จนลุกลามไปสู่แอลจีเรีย บาห์เรน จิบูตี อิรัก จอร์แดน โอมาน เยเมน คูเวต เลบานอน มอริเตเนีย โมร็อกโก ซาอุดีอาระเบีย ซูดาน ซีเรีย และเวสเทิร์นสะฮารา โดยรูปแบบของการประท้วงของ

พลเมืองในการรณรงค์ต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงการนัดหยุดงาน การเดินขบวน โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเช่น เฟซบุ๊ก และทวิตเตอร์ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร โดยการประท้วงดังกล่าวมีมูลเหตุสำคัญที่มาจากปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน คือ

๑. สภาพสังคมที่มีช่องว่างมากระหว่างคนรวยกับคนจน

๒. การทุจริตของผู้นำรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ระดับสูง

๓. การปกครองแบบเผด็จการ

๔. อัตราการว่างงานสูง และสินค้าต่างๆ ราคาแพง

สำหรับแนวโน้มของปัญหาน่าจะยังคงเป็นปัญหาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และน่าจะเข้าไปในทิศทางที่ดีขึ้น หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากแรงกดดันทั้งภายในและนอกประเทศ

นอกจากนี้ภาวการณ์ถดถอยทางเศรษฐกิจโลกที่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐฯ และยุโรป ตลอดจนปัญหาวิกฤตทางการเงินของกรีซ และอิตาลี ก็มีส่วนกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศในรอบปีด้วยเช่นกัน ซึ่งแนวโน้มน่าจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะเวลาอันใกล้นี้ และอาจขยายวงจนเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาไปทั่วโลก หรืออาจเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยอาจเกิดมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นประเทศในเอเชีย และละตินอเมริกา โดยประเทศที่น่าจับตามอง คือ กลุ่ม BRIC อันเป็นการรวมตัวของ ๔ ประเทศชั้นนำในตลาดเกิดใหม่ ซึ่งประกอบด้วย บราซิล (Brazil) รัสเซีย (Russia) อินเดีย (India) และจีน (China) ซึ่งในอนาคต กลุ่ม BRIC จะมีอำนาจทางเศรษฐกิจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอำนาจของชาติตะวันตก

แผนภาพที่ ๑ สภาพแวดล้อมศตวรรษที่ ๒๑

ที่มา : [http://www google.co.th](http://www.google.co.th)

สถานการณ์และปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก^๒

ในอนาคตข้างหน้า จะมีอยู่หลายพื้นที่ที่เกิดข้อพิพาท ความขัดแย้ง และปัญหาการแย่งชิงพื้นที่ผลประโยชน์สำคัญทางทะเล อย่างไรก็ตาม พื้นที่ทางทะเลในภูมิภาคนี้ยังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์สูง เนื่องจากเป็นพื้นที่เดินเรือที่สำคัญของโลก จึงเป็นที่ดึงดูดให้ประเทศมหาอำนาจเข้ามาแผ่อิทธิพลในบริเวณนี้ รวมทั้งพื้นที่ทางทะเลบริเวณนี้ยังเป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบค้าอาวุธสงคราม การกระทำอันเป็นโจรสลัดเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ และแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการก่อการร้าย

^๒ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ, ”นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๒)” ๕ สิงหาคม ๒๕๔๘, หน้า ๑๐-๑๒.

๑. สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก

๑.๑ พื้นที่แปซิฟิกเหนือ มีปัญหากรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะคูริระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น ปัญหากรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์หมู่เกาะเตียวหยูระหว่างญี่ปุ่นกับจีน นอกจากนี้ ปัญหาความขัดแย้งในคาบสมุทรเกาหลี กรณีปัญหานิวเคลียร์ในเกาหลีเหนือ รวมทั้งปัญหาไต้หวัน ซึ่งอาจปะทุหรือนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งรุนแรงได้ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันพื้นที่บริเวณนี้มีการคมนาคมทางด้านการค้า รวมทั้งทางทะเลเพิ่มมากขึ้นตามการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนที่สูงสุดแห่งหนึ่งของโลก รวมทั้งประเทศอินเดียที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามจีนมาติดๆ

๑.๒ พื้นที่แปซิฟิกใต้ ปัญหาความขัดแย้งที่สำคัญในบริเวณนี้คือ การอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์และพาราเซลของประเทศต่างๆ ถึง ๖ ประเทศ ทั้งนี้ แม้ว่าจะได้มีการจัดทำ Regional Code of Conduct ระหว่างประเทศที่อ้างกรรมสิทธิ์ แต่ก็ยังไม่สามารถเป็นหลักประกันที่มั่นคงในการนำมา ซึ่งสันติภาพในบริเวณดังกล่าว นอกจากนี้ ปัญหาทางการเมืองและความมั่นคงในของประเศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลในบริเวณนี้ด้วย เช่น ปัญหาการก่อการร้ายของกลุ่มอาญู ซายาฟ (Abu Soyyap) ปัญหาขบวนการแบ่งแยกดินแดนของกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front) ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์

๑.๓ พื้นที่มหาสมุทรอินเดีย เป็นพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำมันที่สำคัญของโลกกับประเทศผู้ใช้น้ำมัน เชื่อมต่อไปจนถึงช่องแคบมะละกา และช่องแคบโฮมัส จึงมีแนวโน้มในการแย่งชิงอิทธิพลบริเวณพื้นที่ดังกล่าวของประเทศมหาอำนาจที่จะมีมากขึ้น ขณะเดียวกัน จะเป็นการชักจูงกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ให้หันมาสนใจพื้นที่ดังกล่าวซึ่งเป็นผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความขัดแย้งกรณีแค้วนแคชเมียร์การแย่งชิงอิทธิพลระหว่างอินเดียและปากีสถาน ปัญหาการแบ่งแยกดินแดนในเขตอาเจห์ของอินโดนีเซียถึงแม้ในปัจจุบันจะได้มีการเจรจายุติปัญหาไปแล้ว แต่ก็ยังมีความไม่แน่นอนว่าจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นอีกเมื่อใด สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยทางการเมือง กรณีความขัดแย้งระหว่างชาวทมิฬและชาวสิงหลในศรีลังกา และสถานการณ์ตะวันออกกลาง ประกอบด้วย ปัญหาระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์และประเทศกลุ่มอาหรับ ปัญหาอิรัก และปัญหาการพัฒนานิวเคลียร์ของอิหร่าน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข

แผนที่ ๒ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

ที่มา : <http://www.google.co.th>

๑.๔ ช่องแคบมะละกา เป็นช่องทางเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดียหลักและสำคัญที่สุด และเป็นจุดอ่อนด้านความมั่นคงที่สำคัญที่สุดอีกจุดหนึ่ง เนื่องจากเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าทางทะเลที่สำคัญของโลก โดยมีปริมาณสินค้าขนส่งผ่านช่องแคบดังกล่าวถึง ๑ ใน ๓ ของมูลค่าการค้าโลก แต่มีจุดอ่อนด้านการรักษาความปลอดภัยที่กระทำได้ยาก เนื่องจากมีเรือแล่นผ่านจำนวนมาก ความหนาแน่นของการสัญจรสูง และเหตุการณ์โจรสลัดปล้นเรือสินค้ามากที่สุดในโลก รวมทั้งเชื่อมโยงกับขบวนการที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม ยาเสพติด และการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัจจุบันมีความเป็นไปได้ที่จะมีการดำเนินการของกระบวนการ ก่อการร้ายต่อเป้าหมายในบริเวณนี้

๒. ปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก

๒.๑ การค้าอาวุธสงคราม ส่วนใหญ่การค้าอาวุธสงครามในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีการลักลอบนำมาจากประเทศที่เคยเป็นสมรภูมิรบมาก่อน และประเทศที่มีการจัดเก็บอาวุธที่ไม่รัดกุม

ไปสู่ประเทศที่ยังคงมีปัญหาขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อย โดยนิยมใช้เส้นทางขนส่งทางน้ำของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นทั้งต้นทาง และเส้นทางผ่านการลักลอบขนส่งอาวุธไปประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกันและไปยังเอเชียใต้ การลักลอบการค้าอาวุธสงครามในห้วง ๑๐ ปี ข้างหน้า มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นหากความขัดแย้งในเอเชียใต้และบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่ลดลง รวมทั้งกลุ่มก่อการร้ายเข้ามาเคลื่อนไหวในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพิ่มมากขึ้น

๒.๒ ปัญหาโจรสลัดบริเวณช่องแคบมะละกา โดยเฉพาะบริเวณช่องแคบสิงคโปร์ จะเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกโจรสลัดโจมตีมาก เนื่องจากเป็นบริเวณที่เชื่อมต่อกับทะเลทั้งสองด้านและเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าที่สำคัญของโลก รวมทั้ง มีเรือเดินทางผ่านเข้า-ออกอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกันยังเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ โดยเฉพาะทรัพยากรประมง ดังนั้น จึงมีเรือประมงเข้าไปทำการประมงในช่องแคบและบริเวณใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้มีเหตุการณ์โจรสลัดปล้นเรือบรรทุกสินค้าและเรือประมงอยู่เสมอๆ และด้วยลักษณะชายฝั่งของช่องแคบทั้งสองด้านเป็นชายฝั่งเว้าแหว่งและมีเกาะต่างๆ เป็นจำนวนมาก จึงเอื้ออำนวยต่อการหลบซ่อนตัวที่ทำให้ยากต่อการเข้าไปควบคุมดูแล นอกจากนั้นสถานการณ์โจรสลัดโซมาเลียบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งโซมาเลีย รวมทั้งอ่าวเอเดน ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักเส้นทางหนึ่งของโลก ได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจนคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council : UNSC) ได้ออกมติที่ ๑๘๑๘ ในการต่อต้านโจรสลัดบริเวณชายฝั่งโซมาเลียด้วยการใช้กำลังทางเรือและอากาศยาน จนทำให้ ปัจจุบันมีกำลังทางเรือของกองกำลังผสมเฉพาะกิจ ๑๕๐ (Combined Task Force 150: CTF150) ซึ่งเป็นกองกำลังนานาชาติที่ประกอบด้วยเรือรบจากประเทศต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ปากีสถาน แคนาดา เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร และสหรัฐฯ ปฏิบัติการอยู่ในอ่าวเอเดนและชายฝั่งโซมาเลีย กองกำลังผสมเฉพาะกิจ ๑๕๐ นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการเพื่อความมั่นคงทางทะเล Maritime Security Operation (MSO) ในอ่าวเปอร์เซียและทะเลอาหรับ CTF150 ได้กำหนดพื้นที่ลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยทางทะเล (Maritime Security Patrol Area : MSPA) ขึ้น เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและคุ้มครองเรือที่จะผ่านเข้ามาในพื้นที่

๒.๓ การก่อการร้ายในทะเล การก่อการร้ายจะเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ความมั่นคงของภูมิภาค นับแต่เกิดเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ และเหตุการณ์ก่อการร้าย ณ เกาะบาห์ลี เมื่อ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการก่อการร้ายที่โจมตีต่อเป้าหมายทางทะเลนั้นจัดได้ว่าน้อยมาก มีประมาณ ร้อยละ ๒ ของการก่อการร้ายทั้งหมดเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ยังไม่คุ้นเคยและขาดความชำนาญการทางเทคนิคในสภาพแวดล้อมทางทะเล อย่างไรก็ตามนอกจากเป้าหมายทางบกแล้ว กลุ่มก่อการร้ายยังมีความสนใจเป้าหมายในทะเลด้วย โดยเฉพาะกลุ่มอัล-กออิดะห์ อาจมีเป้าหมายก่อวินาศกรรมระบบการค้าทางทะเล สำหรับพื้นที่ที่

เป็นจุดล่อแหลมต่อการก่อการร้ายทางทะเล ได้แก่ ท่าเรือขนาดใหญ่ตามเมืองท่าต่างๆ ที่สำคัญของโลก

๒.๔ ปัญหาซาเฟติค การลักลอบขนยาเสพติดทางทะเล เป็นการขนยาเสพติดจากแหล่งผลิตทางบกผ่านทางทะเล โดยเฉพาะผ่านทางทะเลอันดามันเข้ามาในไทยและไปยังแหล่งจำหน่ายอื่นแต่ยังมีไม่มากนักเป็นผลจากนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังของรัฐบาลไทย ประกอบกับการขนส่งยังนิยมใช้เส้นทางบกมากกว่าทางทะเล อย่างไรก็ตามการขนยาเสพติดทางทะเลอันดามันยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเนื่องจากการปราบปรามทางบกกระทำอย่างจริงจังทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดอาจหันมาใช้เส้นทางลำเลียงทางทะเลแทน

๒.๕ ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ และการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ ที่ดำเนินการทางทะเล เช่น การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการลักลอบค้าของหนีภาษี ฯลฯ ซึ่งเป็นปัจจัยบ่อนทำลายความมั่นคงตลอดจนเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค

๒.๖ ปัญหาภัยคุกคามอันเกิดจากธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อโลกและมนุษย์ ได้แก่ ภัยจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น สึนามิ เอล นินโญ ปรากฏการณ์เรือนกระจก ซึ่งทำให้โลกร้อนขึ้น และความแปรปรวน ของสภาพอากาศของโลก โดยประเทศที่ร้อนจะร้อนมากขึ้น และประเทศที่หนาวจะมีอุณหภูมิต่ำลง เป็นต้น นับว่าเป็นปัญหาที่ไทยควรให้ความสำคัญในฐานะประเทศเกษตรกรรมซึ่งต้องอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก เนื่องจากปัญหาดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองได้

แผนภาพที่ ๓ การก่อการร้ายในทะเล

ที่มา : [http://www google.co.th](http://www.google.co.th)

บทบาทของมหาอำนาจและองค์กรระหว่างประเทศต่อความมั่นคงทางทะเล^๓

สหรัฐอเมริกา

หลังจากสหรัฐฯ ได้เปลี่ยนแปลงผู้นำคนใหม่เป็นนายบารัค โอบามา ซึ่งชูนโยบายการเปลี่ยนแปลงที่มีแนวโน้มจะปรับนโยบายด้านการบริหารเพื่อตอบรับคูลอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะมีการสร้างร่วมมือกับพันธมิตรตลอดจนมหาอำนาจอื่นๆ เช่น จีนและรัสเซียมากขึ้น รวมทั้งจะเลิกการดำเนินนโยบายฝ่ายเดียวในอดีตและหันมาใช้ทำที่ที่ประนีประนอมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศคงไม่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยสหรัฐฯ จะยังคงรักษาสถานะความเป็นอภิมหาอำนาจแบบขั้วเดียวต่อไป แต่น่าจะปรับเปลี่ยนให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาคมโลกและรับฟังมติจากสหประชาชาติมากขึ้น ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงน่าจะยังคงเน้นการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง โดยใช้ยุทธศาสตร์มุ่งปฏิบัติการโจมตีก่อน (Pre-emptive Strategy) เพื่อทำลายแหล่งที่เชื่อว่าเครือข่ายของผู้ก่อการร้ายจะใช้เป็นฐานปฏิบัติการ หรือเป็นแหล่งที่ซ่อนอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง เช่น อัฟกานิสถาน อิรัก อีกทั้ง จะยังคงผลักดันนโยบายด้านการต่างประเทศและความมั่นคงแนวความคิดการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) ได้แก่ การปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิมนุษยชน การค้าแข่งขันอย่างเสรีเพื่อสถาปนาความมั่นคงที่ยั่งยืน โดยบางครั้งอาจใช้ศักยภาพด้านการทหารในการเข้าแทรกแซงและผลักดัน หรือกำหนดทิศทางของประเทศต่างๆ ให้เป็นไปตามที่สหรัฐฯ ต้องการ จากบทเรียนสำคัญจากสงครามในอัฟกานิสถาน และอิรัก ซึ่งยังเป็นปัญหาที่สหรัฐฯ ไม่สามารถแก้ไข และบั่นทอนความเข้มแข็งของสหรัฐฯ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร

สหรัฐฯ ยังคงเป็นประเทศที่มีกองทัพและพลังอำนาจทางทหารที่เหนือกว่าประเทศอื่นๆ และมีความพร้อมทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถช่วยสนับสนุนกองทัพโดยยังคงใช้นโยบายและยุทธศาสตร์แบบชิงโจมตีก่อน (Pre-emptive Strike) ในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ สหรัฐฯ จะปรับยุทธศาสตร์การวางกำลังให้มีขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพสูงด้วยเทคโนโลยีเพิ่มศักยภาพของ ทร. และ ทอ. ด้วยการขยายฐานปฏิบัติการส่วนหน้าที่มีขนาดเล็กและพึ่งพามิตรประเทศเพื่อเป็นฐานส่งกำลังบำรุง ด้านกำลังทางเรือ มีแนวโน้มจะเพิ่มการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ และปรับลดกำลังทางเรือ

^๓ กรมข่าวทหารเรือ, เรื่องเดิม., หน้า ๔-๑๔.

สำหรับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก สหรัฐฯมีแนวโน้มที่จะเคลื่อนย้ายกำลังทหารลงมาทางใต้มากขึ้น เนื่องจากปัญหาสำคัญเปลี่ยนจากรัสเซียมาอยู่ที่จีน อินเดีย และอินโดนีเซีย สหรัฐฯยังคงมองว่าจีนเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อความมั่นคง เศรษฐกิจและผลประโยชน์แห่งชาติ จึงต้องการคานอำนาจจีน และรักษาดุลอำนาจ ในภูมิภาคระหว่าง จีน อินเดีย และรัสเซีย เพื่อไม่ให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้นท้าทายอำนาจสหรัฐฯ นโยบายที่มีต่อจีนน่าจะประนีประนอมมากขึ้น และยังกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรหลักๆ ในภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย ให้แน่นแฟ้น รวมทั้งขยายจำนวนพันธมิตรออกไป เพื่อสร้างแนวร่วมที่สามารถปิดล้อมหรือคานอำนาจจีนในอนาคต ดังนั้น สหรัฐฯ ได้ใช้วิกฤตการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีเป็นเหตุในการต้องเตรียมพร้อมและคงกำลังทหารรักษาฐานทัพและการใช้ฐานทัพไว้ใน เกาหลีและญี่ปุ่น นอกจากนี้ สหรัฐฯ มีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนประเทศพันธมิตร และจะเพิ่มกำลังทหารตลอดจนมีพื้นที่ที่ใช้เป็นจุดเชื่อมต่อ เพื่อส่งกำลังบำรุงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในรูปของฐานปฏิบัติการ ส่วนหน้า (Forward Operating Bases) หรือ ฐานประกอบกำลัง (Deployment Bases) ทั้งนี้ สหรัฐฯ คาดหวังจะมีกำลังทางทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เทียบเท่ากับที่ประจำการอยู่ในเอเชียตะวันออก ซึ่งจะช่วยให้ดุลอำนาจในภูมิภาคยังคงมีอยู่ต่อไปในทศวรรษหน้า

แนวโน้มด้านความสัมพันธ์กับไทย ได้มีการฟื้นฟูขึ้นในระดับปกติหลังการเลือกตั้งของไทยปี ๒๕๕๑ ด้วยความร่วมมือด้านการฝึกทางการทหาร ทั้งในระดับกองบัญชาการกองทัพไทย และระดับกองทัพบก การเยือนของเจ้าหน้าที่ระดับสูง ความช่วยเหลือด้านการฝึก ด้านการศึกษาภายใต้โครงการ International Military Education and Training (IMET) และการที่สหรัฐฯ ได้มอบสถานะชาติพันธมิตรหลักนอกกลุ่มนาโต (Major Non-NATO Ally :MNNA) ให้ไทยเมื่อปี ๒๕๔๖ เป็นเหมือนการยืนยันการเป็นพันธมิตรร่วมกันในเรื่องการก่อการร้ายที่เป็นประเด็นในขณะนั้น เมื่อพิจารณาจากนโยบายด้านการทหารของสหรัฐฯ แล้ว สหรัฐฯ น่าจะยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีทางทหารกับไทย และพยายามผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการรักษาความปลอดภัยในช่องแคบมะละกา การต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อคงอิทธิพลอยู่ในภูมิภาคนี้ต่อไปในอนาคต

สหพันธรัฐรัสเซีย

รัสเซียในปัจจุบัน กำลังส่งสัญญาณให้โลกรับรู้ถึงการกลับมาในฐานะมหาอำนาจระดับโลก โดยใช้นโยบายการรวมอำนาจบริหารเข้าสู่ศูนย์กลาง และดึงกิจการด้านพลังงานกลับมาเป็นของรัฐ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการคงอิทธิพลและการควบคุมแหล่งพลังงานสำคัญในเอเชียกลาง (ขณะที่ฝ่ายตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐฯ พยายามผลักดัน โครงการส่งออกน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติไปยัง ตลาดยุโรปโดยไม่ผ่านดินแดนรัสเซีย

ที่ส่งผลดีต่อเสถียรภาพทางการเมือง โดยรวมในระยะยาว) รวมถึงสร้างความมั่นคงและมั่นคงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศในแบบที่ยั่งยืน นอกจากนั้นการปรับนโยบายต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามดำเนินนโยบายเชิงรุกที่ผสมผสานผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ การทหารและ ความมั่นคงเข้าด้วยกันยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับรัสเซียในการป้องกันการแทรกแซงทางการเมืองจากชาติตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ที่พยายามเข้ามาช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ในภูมิภาค ขณะเดียวกันรัสเซียได้ใช้สถานะของสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในการเพิ่มอำนาจการต่อรอง และยกระดับบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเข้าไปมีความสำคัญและมีบทบาทนำในการแก้ไขสถานการณ์ความมั่นคงของโลกในหลายกรณี อาทิ การสร้างสันติภาพในตะวันออกกลาง ปัญหานิวเคลียร์ในอิหร่านและเกาหลีเหนือ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับหลายประเทศในกลุ่มอดีตสังคมนิยม กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) แอฟริกาตะวันออกกลาง และเอเชีย เพื่อแสวงหาพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ และผลักดันให้เกิดความสมดุลของขั้วอำนาจโลก

ในด้านการทหารรัสเซียให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ทางทหารในเชิงคุณภาพ โดยใช้รายได้มหาศาลจากการส่งออกภาคพลังงานมาพัฒนาขีดความสามารถ เพิ่ม งบ. ทหารเป็นสองเท่า ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา พร้อมการปรับโครงสร้างและการพัฒนาอุตสาหกรรมทางทหารและได้จัดการสวนสนามทางทหารให้โลกได้เห็นอีกครั้ง ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๑ ศักยภาพที่เพิ่มขึ้นในมิติต่างๆ กำลังทำให้รัสเซียกลับมาเป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่มีผลต่อความมั่นคงของโลกได้ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์สหรัฐฯ และรัสเซีย มีแนวโน้มตึงเครียด เนื่องจากนโยบายของสหรัฐฯ ที่มุ่งผลักดันให้รัสเซียพัฒนาประชาธิปไตย ส่งเสริมเสรีภาพ และยุติการใช้อิทธิพลทางทหารและพลังงานกดดันประเทศเพื่อนบ้านจะก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่รัสเซีย ประกอบกับรัสเซียหวาดระแวงต่อการขยายอิทธิพลทางทหารของสหรัฐฯ ในยุโรปตะวันออก ทั้งแผนการนำระบบป้องกันขีปนาวุธเข้าไปติดตั้ง และการจัดตั้งฐานปฏิบัติการส่วนหน้าซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐฯ กับรัสเซีย และสหรัฐฯ ดำเนินนโยบายส่งเสริมความสัมพันธ์กับรัสเซียเฉพาะประเด็นที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ๒ ประการ คือ การต่อต้านการก่อการร้าย และการต่อต้านการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

สำหรับการปฏิรูปกองทัพนั้น รัสเซียมีนโยบายปฏิรูปกองทัพให้มีขนาดเล็กลง มีความคล่องตัวสูง มีประสิทธิภาพมากขึ้น รัสเซียยังคงต้องการขยายตลาดอาวุธเข้าไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีศูนย์ซ่อมบำรุงยุทธภัณฑ์ของรัสเซียในเอเชียด้วย ซึ่งประเทศที่กำลังพัฒนาก็มักจัดหายุทโธปกรณ์ทางทหารจากรัสเซีย รัสเซียให้ความสำคัญกับไทยในกรอบของอาเซียนมากกว่าในกรอบทวิภาคี ใช้นโยบายด้านความมั่นคงในการดำเนินนโยบายกับไทยในเรื่องการขยาย

อาวุธเป็นหลัก ซึ่งโดยรวมจะคงมีความร่วมมือและมิตรภาพที่ดีต่อกัน ขณะเดียวกันยังมีช่องทางที่จะพัฒนาความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูง ร่วมกันในอนาคตต่อไป

ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก รัสเซียยังเห็นความจำเป็นที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในภูมิภาคดังกล่าวให้มากขึ้น ซึ่งการเข้ามามีบทบาทของรัสเซียเป็นเงื่อนไขสำคัญของการทำให้ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีสภาพหลาย ขั้วอำนาจ โดยรัสเซียหวังว่าความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคนี้จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ และทำให้รัสเซียมีความสำคัญต่อการสร้างดุลอำนาจในภูมิภาคนี้ เช่นเดิม ขณะเดียวกันก็เพื่อต่อต้านสหรัฐฯ มิให้เป็นมหาอำนาจที่โดดเด่นเพียงประเทศเดียวในโลก นอกจากนี้รัสเซียยังมีนโยบายสร้างพันธมิตรทางยุทธศาสตร์กับประเทศที่มีจุดยืนทางการเมืองและผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น ความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์ ๓ เสา รัสเซีย-จีน-อินเดีย และความสัมพันธ์ในกรอบองค์กรความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นและอาเซียน คงบทบาทตนเองในปัญหา คาบสมุทรเกาหลี โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสร้างระบบหลายขั้วอำนาจ (Multi – Polar) ขึ้นมาจากการเป็นมหาอำนาจเดียว (Uni – Polar) ของสหรัฐฯ รวมทั้ง เพื่อเสริมสร้างโอกาสและช่องทางการค้าฟื้นฟูฐานะทางเศรษฐกิจของตนเอง

สาธารณรัฐประชาชนจีน

สถานการณ์ทางการเมืองภายในของจีนในห้วงปี ๒๕๕๐ ยังคงมีเสถียรภาพภายใต้การนำของประธานาธิบดี หู จิ่นเทา แม้ว่าจะมีกระแสกดดันให้มีการปฏิรูปการเมือง แต่ผู้นำจีนยังคงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเน้นการปฏิรูปทางการเมืองควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สำหรับการประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๑๗ เมื่อ ๑๕ ต.ค.๕๐ ซึ่งมีวาระการประชุมทุก ๕ ปี นั้น การผลักดันผู้นำระดับสูงสุดและกำหนดทิศทางทางการเมืองประเทศใน ๕ ปีข้างหน้า โดยประธานาธิบดี หู จิ่นเทา ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่อไปเป็นสมัยที่ ๒ นอกจากนี้ ยังได้มีการแต่งตั้งให้นายหลี่ เค่อเฉียง เลขาธิการพรรคประจำมณฑลเหอเหลียวหนิง เป็นคณะกรรมการประจำกรมการเมือง หรือโปลิตบูโร ซึ่งเป็นองค์กรอำนาจสูงสุดของพรรค และได้รับการคาดหมายว่าจะเป็นทายาทในการสืบทอดอำนาจแทนประธานาธิบดี หู จิ่นเทา ในปี ๒๕๕๕ การปฏิรูปการเมืองในจีนจึงยังไม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจจีนเติบโตเป็นเท่าตัวมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เป็นต้นมา และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจีนจะประสบผลสำเร็จจากแผนนโยบายทางเศรษฐกิจ ในอนาคตจีนอาจจะต้องเผชิญกับปัญหาจากปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนมากยิ่งขึ้น อาทิ การกดดันให้จีนลดค่าเงินหยวน ปัญหาความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชาชนในชนบทและประชาชนในเมือง ปัญหาการว่างงาน ปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การกีดกันทางการค้า และการต่อต้านการทุ่มตลาดของสินค้าจีน เป็นต้น

จีนยังคงมุ่งจะยกฐานะให้เป็นประเทศมหาอำนาจระดับโลก เพื่อคานอำนาจกับสหรัฐฯ และกลุ่มประเทศตะวันตก พร้อมทั้งปรับบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศในทุกๆ ด้าน โดยจีนเห็นว่าปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ ที่กระทบต่อความมั่นคงของจีน คือการประกาศเอกราชของไต้หวัน การเกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีอันเป็นผลมาจากการปฏิวัติทางการทหาร การพัฒนาแนวโน้มสู่เศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ อันก่อให้เกิดความเสี่ยงและสิ่งท้าทาย และการมีข้าวอำนาจแบบทั้งข้าวเดียวและหลายข้าวอำนาจ จากปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุให้จีนจำเป็นต้องเร่งการพัฒนาขีดความสามารถทางการทหาร เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการในการป้องกันประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ อีกทั้ง ต้องการสร้างสมดุลทางทหารกับประเทศสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่มีอิทธิพลในภูมิภาค การที่จีนกระชับความสัมพันธ์กับรัสเซีย จึงน่าจะเป็นการคานอิทธิพลกับสหรัฐฯ ด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อย่างหลวมๆ ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการเป็นพันธมิตรทางด้านการทหาร เนื่องจากจีนเกรงแรงกดดันจากสหรัฐฯ และประเทศตะวันตก รวมทั้งจะทำให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคไม่ไว้วางใจและเกรงภัยคุกคามจากจีน ในการพัฒนาและเสริมบทบาททางทหารของจีน ตามยุทธศาสตร์ป้องกันเชิงรุกไกลฝั่ง (Offshore a Defense Strategy) ด้วยการพัฒนากำลังทางเรือ กำลังทางอากาศ และระบบเครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าเป็นหลัก รวมทั้ง การปรับปรุงขีดความสามารถในการรบที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการครองทะเล (Command of the Sea) การครองอากาศ (Command of the Air) และการต่อต้านการโจมตีทางยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตาม จีนยังคงเน้นการต่อเรือผิวน้ำ ขนาดใหญ่เพื่อให้อาจเป็น กองเรือทะเลลึก (Bluewater) ตามขั้นตอนที่ ๒ ของแผนพัฒนา ตร. (พ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๖๓) ซึ่งจะเน้นการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดหาเรือบรรทุกเครื่องบิน ขนาดระวางขับน้ำ ๑๕,๐๐๐ ถึง ๒๐,๐๐๐ ตัน เครื่องบินขึ้น-ลงทางดิ่ง เรือผิวน้ำประเภทต่างๆ รวมทั้งเรือดำน้ำโจมตีพลังงานนิวเคลียร์เข้าประจำการอีกด้วย ทำให้ ตร. จีน มีขีดความสามารถในการควบคุมทะเลในตำบลที่และเวลาที่ต้องการมากขึ้น และมีขีดความสามารถในการขยายอำนาจกำลังรบ (Power Projection) ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเฉพาะเส้นทางขนส่งน้ำมันจากอ่าวเปอร์เซียมาสู่จีน รวมทั้งแสดงกำลังต่อปัญหาไต้หวันและปัญหาหมู่เกาะ สแปรตลีย์

ด้านความสัมพันธ์กับไทย จีนและไทยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และเป็นหุ้นส่วนสำคัญทางยุทธศาสตร์ และมีบทบาทที่ส่งเสริมและเกื้อกูลกันในภูมิภาค จีนจึงให้ความสำคัญกับไทยและกลุ่มอาเซียน เนื่องจากจีนต้องการได้รับการสนับสนุนจากอาเซียนและไทย นอกจากนั้น จีนยังอาศัยความสัมพันธ์ไทยและจีน เป็นกรณีตัวอย่างของความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการเป็นเพื่อนบ้านที่ดีที่ได้ประโยชน์จากความเป็นหุ้นส่วนระหว่างกัน ซึ่งสถานะของความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าว ย่อมจะนำไปสู่การขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ใน สิ่งที

สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น โดยจีนหวังว่า การดำเนินการดังกล่าวจะเอื้อกุลต่อการขยายบทบาททางจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย

จีนมุ่งขยายบทบาททางการเมืองและอิทธิพลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มากขึ้นเป็นลำดับ โดยการกระชับความร่วมมือกับทุกประเทศ ต่อต้านการขยายอำนาจของสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่น ที่จะครอบงำภูมิภาคนี้ สนับสนุนบทบาทขององค์การสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพ เนื่องจากภูมิภาคนี้เป็นเขตผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของจีนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและความมั่นคง นอกจากนี้จีนยังพยายามแสดงบทบาทผู้นำและเป็นมหาอำนาจที่มีความรับผิดชอบ เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคตระหนักถึงความสำคัญของจีนและเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของประเทศเหล่านั้นในแนวทางที่เป็น-ประโยชน์ต่อจีน ซึ่งพลังอำนาจของจีนจะเติบโตรุ่งเรืองเพิ่มขึ้นทุกด้าน และมีแนวโน้มแผ่อิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกมากขึ้น โดยเฉพาะในพม่า จีนได้เข้าไปมีอิทธิพลและให้ความช่วยเหลือในทุกด้านมากที่สุด

ญี่ปุ่น

การบริหารประเทศของรัฐบาลญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งเนื่องจากการลาออกจากปัญหาภายในประเทศแต่นโยบายยังคงต่อเนื่อง โดยยังดำเนินการปฏิรูปประเทศตามแบบรัฐบาลที่แล้วต่อไป ญี่ปุ่นต้องการเพิ่มบทบาท และมีส่วนร่วมในประชาคมระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ อาทิ ความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกถาวร คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การแก้ไขปัญหาคาบสมุทรเกาหลี และการผลักดันให้มีการเจรจาการค้ารอบใหม่ของ WTO เป็นต้น โดยยังคงให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ และพยายามส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ จีน รัสเซีย เกาหลีใต้ และอาเซียน อย่างไรก็ตาม การที่ญี่ปุ่นจะยังคงยึดมั่นในความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และพันธมิตร จะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความไว้วางใจกับจีน ดังนั้นความสัมพันธ์กับจีนจะอยู่ในรูปแบบการร่วมมือทางการค้าแต่มีการแข่งขันด้านความมั่นคงเช่นเดิม ขณะที่ปัญหาพิพาททางด้านประวัติศาสตร์และเขตทางทะเลกับเกาหลีใต้ ยังไม่สามารถแก้ไขได้ แม้ว่าญี่ปุ่นจะพยายามประนีประนอมกับเกาหลีใต้มากขึ้นก็ตาม แต่กับกรณีเกาหลีเหนือ ญี่ปุ่นน่าจะใช้ทุกวิถีทางกดดันทางเศรษฐกิจ การเจรจา รวมถึงขอความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ ให้ช่วยเกลี้ยกล่อมเกาหลีเหนือเพื่อแก้ไขปัญหากลักพาตัวชาวญี่ปุ่นในอดีต นอกจากนี้ ญี่ปุ่นเพิ่มความร่วมมือในด้านต่างๆ กับอินเดียและตะวันออกกลางให้มากขึ้น เพื่อความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และเพื่อถ่วงดุลกับจีน โดยเฉพาะการร่วมมือด้านเศรษฐกิจและพลังงาน สำหรับประเทศในอาเซียนนั้น ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิต แหล่งวัตถุดิบ และอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ ญี่ปุ่นจึงพยายามเพิ่มบทบาทในภูมิภาคโดยสร้างความ

ร่วมมือทวิภาคีกับทุกประเทศในอาเซียน เช่น การตกลง FTA และความร่วมมือด้านพลังงาน และ
สิ่งแวดลอมเพื่อปูทางไปสู่ความเป็นผู้นำของประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกในอนาคต

ด้านการทหาร ญี่ปุ่นดำเนินการยกระดับกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น (Japan Self Defense Force :JSDF) ขึ้นเป็นกระทรวงกลาโหม เมื่อ ๕ ม.ค.๕๐ เป็นกองทัพเต็มรูปแบบที่สามารถปฏิบัติการ
เชิงรุกได้เพื่อต่อต้านภัยคุกคามจากจีนที่กำลังแผ่ขยายอิทธิพลทางทหารในภูมิภาค และบรรจุการ
ปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมในต่างประเทศ เป็นหนึ่งในภารกิจหลักของกองทัพ ซึ่งทำให้สามารถเข้า
ไปมีบทบาทในเวทีโลกได้มากขึ้นโดยผ่านทาง การเข้าร่วมกับกองกำลังนานาชาติ โดยปัจจัยสำคัญ
ที่ทำให้ความเคลื่อนไหวดังกล่าวประสบความสำเร็จ คือ การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลี
เหนือ และการกดดันจากสหรัฐฯ ให้เพิ่มความรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในภูมิภาค เพื่อ
สกัดอิทธิพลของจีน และรักษาอำนาจต่อรองทางการเมืองของตนและปกป้องผลประโยชน์ในทะเล
จีนตะวันออก หลังจากที่มีรายงานการตรวจพบการรุกรานล้ำดินแดนญี่ปุ่นจากเรือและอากาศยานของจีน
หลายครั้ง ขณะเดียวกันญี่ปุ่น ก็ได้รับแรงสนับสนุนจากสหรัฐฯ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ทางทหาร
อย่างแน่นแฟ้นกับสหรัฐฯ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ การสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของจีน ญี่ปุ่น
ยังขยายความร่วมมือกับต่างประเทศโดยเพิ่มการเยือนของผู้ในระดับสูงของกองทัพ และการฝึก
ร่วมกับกองทัพ/หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะ ทร.กับ อินเดีย รัสเซีย ฟังชองแคบมะละกา อาท
อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น และที่สำคัญคือ การเพิ่มความร่วมมือของกองกำลังป้องกันตนเอง
ทางทะเลญี่ปุ่น กับ ทร. จีนและเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตาม บทบาทด้านการทหารของญี่ปุ่นน่าจะยัง
จำกัดแค่การป้องกันประเทศ และให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเท่านั้น

ญี่ปุ่นได้พัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังป้องกันตนเอง เพื่อรองรับบทบาทใหม่
โดยเฉพาะภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาวุธนิวเคลียร์และขีปนาวุธ อย่างไรก็ตาม จากภาวะ
เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ญี่ปุ่นต้องปรับลดงบประมาณด้านการป้องกันประเทศลงเป็นปีที่
๖ ติดต่อกัน โดยในปี ๒๕๕๑ ญี่ปุ่นใช้งบประมาณด้านการป้องกันประเทศ ประมาณ ๔๑,๔๒๗ ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสาร (IT) ระบบ
ป้องกันขีปนาวุธ ระบบต่อต้านขีปนาวุธข้ามทวีปแบบ Standard Missile-3 (SM - 3)

ด้านความสัมพันธ์กับไทย ญี่ปุ่นกับไทยมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องยาวนาน น่าจะรักษาระดับ
ความสัมพันธ์ทางกับไทยเช่นเดิมต่อไป เพื่อให้ไทยสนับสนุนญี่ปุ่นเพิ่มบทบาทในเวทีโลก และการมี
ส่วนร่วมในการปราบปรามภัยจากโจรสลัดและการก่อการร้ายในภูมิภาค ด้วยการขอส่งกำลังเข้า
ร่วมปฏิบัติการและการฝึกด้วย อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้มีแนวโน้มที่จะลดลง
เนื่องจากการขยายอิทธิพลของจีนดังที่กล่าวข้างต้น ความสัมพันธ์ทางด้านการทหารระหว่างญี่ปุ่น
กับไทย ยังคงดำเนินไปอย่างแน่นแฟ้น โดยมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน อาทิ การเยี่ยมชมเมืองท่าของหมู่

เรือฝึกนักเรียนนายเรือ การแลกเปลี่ยนการเยือนทั้งในระดับสูงและระดับคณะทำงาน รวมทั้งการให้ที่นั้งศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของสถาบันทางทหารระหว่างกันทั้งนี้มีระดับรองจากจีน

ในภูมิภาคนี้ญี่ปุ่นจะแข่งขันทางเศรษฐกิจกับจีนมากขึ้น เนื่องจากเกรงว่าจะสูญเสียอิทธิพลทางเศรษฐกิจแก่จีนที่กำลังมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ด้านการเมืองระหว่างประเทศญี่ปุ่นมุ่งเพิ่มบทบาทของตนเองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ญี่ปุ่นยังคงดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สอดคล้องกับสหรัฐฯ โดยคงความผูกพันและผลประโยชน์เกี่ยวพันกันต่อไป ด้านความสัมพันธ์กับอาเซียน ญี่ปุ่นจะขยายบทบาทให้มากขึ้นและผลักดันแนวคิดเรื่องประชาคมเอเชียตะวันออกที่มีญี่ปุ่น เป็นแกนนำร่วมกับอาเซียนให้เป็นรูปธรรมเพื่อสกัดอิทธิพลของจีนที่กำลังแผ่กว้างในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อินเดีย

อินเดียเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียใต้ มีบทบาทในประชาคมโลกสูงประเทศหนึ่ง และยังเป็นประเทศประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุดในโลก เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องในระยะ ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา อินเดีย ได้ให้ความร่วมมือสหรัฐฯ ในการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นอย่างดี ภายหลังเหตุการณ์ ๑๑ ก.ย.๔๔ จึงส่งผลให้อินเดียเกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ กับสหรัฐฯ และประเทศพันธมิตรมากขึ้น อินเดียเป็นประเทศเดียวที่เป็นพันธมิตรระดับยุทธศาสตร์กับทั้งสหรัฐฯ และรัสเซีย การลงนามทางทหารกับสหรัฐฯ เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี ใน ก.ค.๔๘ นั้น เป็นผลทำให้การพัฒนาด้านกำลังรบของกองทัพมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะการถ่ายโอนเทคโนโลยีทางด้านอาวุธทางทหาร จีปนาวุธ การซื้ออาวุธสหรัฐฯ นอกจากนั้นแล้ว การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับสหรัฐฯ ทำให้อินเดียยังคงบทบาทของการเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียใต้ต่อไป

อินเดียดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระ เน้นผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลเป็นสำคัญ ส่วนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้ความสำคัญสูงสุดกับกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asia Association for Regional Cooperation: SAARC) ขยายความสัมพันธ์เพิ่มขึ้นกับประเทศใน ภูมิภาคใกล้เคียง อาทิ กลุ่มประเทศสมาชิกในภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และคงบทบาทการเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือต่อภูมิภาคแอฟริกาภายใต้ขอบเขตของสหประชาชาติ

ด้านการทหารอินเดียยังคงเห็นว่าปากีสถานเป็นภัยคุกคามระยะสั้นและจีนเป็นภัยคุกคามระยะยาวสำหรับตน ยุทธศาสตร์ด้านการทหารของอินเดียให้ความสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศโดยมุ่งเน้นทางทะเล ควบคู่กับการรักษาอธิปไตยตามแนวพรมแดนของตน

เป็นหลัก ดังนั้นการพัฒนาหลักนิยมของกองทัพจึงมุ่งเน้นการปฏิบัติการร่วมของทั้ง ๓ กองทัพเป็นสำคัญ ซึ่งตามหลักนิยมใหม่ของการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคงของกองทัพ (Tri Doctrine Service) เป็นการรวมหลักนิยมของทั้ง ๓ กองทัพเข้าด้วยกัน โดย ทร. มุ่งเน้นการปฏิบัติของกองเรือทะเลเล็กเพื่อเพิ่มขีดความสามารถออกไปให้ไกลจากชายฝั่งของตนและ ทอ. มุ่งเน้นการขยายขีดความสามารถการโจมตีทางอากาศให้ไกลขึ้น มหาสมุทรอินเดียถือเป็นเขตอิทธิพลที่สำคัญของอินเดีย ตั้งแต่ชายฝั่งตะวันออกของทวีปแอฟริกาจนถึงช่องแคบมะละกา ดังนั้น อินเดียจึงมุ่งเน้นการใช้กำลังทางเรือในการรักษา และปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงทำให้ ทร. อินเดีย มีบทบาทในการปฏิบัติการมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากเส้นทางขนส่งสินค้าของอินเดีย ร้อยละ ๕๐ มาจากทางทะเล และด้วยแนวชายฝั่งทะเลของอินเดีย มีระยะทางถึง ๗,๕๑๖ กม. (๔,๖๓๐ ไมล์) จึงจำเป็นต้องมีกำลังทางเรือพร้อมอยู่เสมอ

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดียใช้นโยบายมุ่งสู่ตะวันออก (Look East) โดยให้ความสำคัญบริเวณอาณาเขตทางทะเลในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ที่ติดกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การร่วมมือทางการทหารกับประเทศทางด้านทะเลอันดามันและบริเวณอ่าวเบงกอล จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง อาทิการจัดทำบันทึกความเข้าใจในการลาดตระเวนร่วมกับไทย และอินโดนีเซีย รวมทั้งในอนาคตจะทำกับพม่าด้วย การแลกเปลี่ยนข่าวสาร และการฝึกทางทหารกับเวียดนาม การฝึกร่วมทางทหารกับสิงคโปร์ การเพิ่มบทบาทในกลุ่มสมาชิกประเทศรอบมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Region :IOR) เป็นต้น การยกฐานะกองบัญชาการอันดามันและนิโคบาร์ให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการร่วมของทั้ง ๓ กองทัพในปี ๔๔ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถด้านการทหารในรูปแบบของสงครามศูนย์เครือข่าย (Network Centric Warfare) โดยเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงอุปกรณ์ต่างๆ ในลักษณะเป็นเครือข่ายกลางในการปฏิบัติการ และการสร้างฐานทัพเรือ คาร์ดัมบา (Kadamba) ที่เมืองกั้ว ทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐคันนาคะกะ (Karnataka) ซึ่งเปิดใช้แล้วในปี ๒๕๔๘ และจะเสร็จสมบูรณ์ในปี ๒๕๕๓ เพื่อรองรับกองเรือในอนาคตที่จะมีขนาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากอินเดียตั้งเป้าที่จะเสริมสร้างกำลังทางเรือให้มีเรือรบจำนวน ๒๐๐ ลำ ใน ๑๕ ปีข้างหน้า ในส่วนของการพัฒนายุทธโศปกรณ์นั้น อินเดียให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาวุธที่สร้างขึ้นเอง โดยมีหน่วยงานหลัก อาทิ องค์การวิจัยและการพัฒนาเพื่อการป้องกันประเทศ (Defense Research and Development Organization :DRDO) ปัจจุบันอินเดียสามารถพึ่งพาอุตสาหกรรมทางทหารของตน ในการพัฒนาและปรับปรุงกองทัพด้านกำลังรบและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่านอกจากอินเดียต้องการคงอำนาจของตนเองไว้ในภูมิภาคเอเชียใต้ เพื่อให้มีกำลังเหนือกว่าปากีสถานและประเทศอื่นๆ แล้ว อินเดียยังมีความต้องการปรับดุลย์อำนาจทางทหารกับประเทศมหาอำนาจอื่นๆ โดยเฉพาะจีน

ด้านความสัมพันธ์กับไทยมีการกระชับความสัมพันธ์มากขึ้น โดยในส่วนของ ทร.ทั้งสองนั้น เริ่มใน พ.ศ.๒๕๓๕ โดย ทร.อินเดียเชิญ ทร.ไทย เข้าร่วมฝึกผสมในลักษณะพหุภาคี และใน พ.ศ.๒๕๔๘ ทร.ทั้งสองได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจและระเบียบปฏิบัติว่าด้วยระเบียบทางทะเล โดยมีการลาดตระเวนร่วมครั้งแรกใน ก.ย.๔๘ และมีแนวโน้มว่า ทั้งไทยและอินเดีย จะยังคงรักษาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันในทุกด้านอยู่ต่อไป

สหประชาชาติ (United Nations:UN)

ภายหลังจากการทำสงครามอิรักของสหรัฐฯ โดยปราศจากการขอความเห็นชอบจากสหประชาชาติ ได้ส่งผลให้ความเชื่อถือของประชาคมโลกที่มีต่อสหประชาชาติลดลงไปเป็นอย่างมาก โดยภาพที่ปรากฏออกสู่สายตาประชาคมโลกเสมือนหนึ่งว่าสหประชาชาติเป็นภาคส่วนหนึ่งของสหรัฐฯ และบทบาทของการรักษาสันติภาพ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศกลายเป็นเพียงสิ่งที่เขียนไว้ในภารกิจ แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนเลขาธิการสหประชาชาติเป็น นายบัน คีมูน (Ban Ki - moon) ซึ่งเป็นคนเอเชีย ก็ไม่สามารถลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ สำหรับประเทศไทยได้ส่งกองกำลังทางทหารเข้าร่วมการปฏิบัติการทางทหารกับสหประชาชาติเพื่อแสดงภาพลักษณ์ความร่วมมือ และความสัมพันธ์กับประชาคมในเวทีโลกไว้ รวมทั้งเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความมีมาตรฐาน ความทันสมัยของกองทัพ ทั้งนี้ การปฏิบัติการดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ และคำนึงถึงปัจจัยด้านการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงด้านการทหารควบคู่กันไป โดยล่าสุด ทร. ได้ส่งหมู่เรือเข้าร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังผสมทางเรือซึ่งเป็นกำลังนานาชาติ ที่คุ้มครองเรือพาณิชย์ในบริเวณอ่าวเอเดนและชายฝั่งโซมาเลีย ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศไทยได้มีโอกาสในการปกป้องเรือพาณิชย์และเรือประมงของไทยมิให้ถูกปล้นหรือถูกจับเรียกค่าไถ่

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN)

อาเซียน ประกอบด้วยประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๑๐ ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ เร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค การส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค ตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติในปี ๒๕๔๖ โดยผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องต้องกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community –APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน(ASEAN Social-Cultural Community-

ASCC) ทั้งนี้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ได้มีการออกกฎบัตรอาเซียน ซึ่งเป็นเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล โดยกฎบัตรอาเซียนเป็นการวางกรอบมาตรฐานทางการเมืองที่ทุกประเทศจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามในด้านความมั่นคง โดยอาเซียนมองว่าสันติภาพและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความไว้วางใจระหว่างกัน (Confidence Building) ตลอดจนการสร้างเสถียรภาพ (Stability) และสันติภาพ (Peace) ในภูมิภาค ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อาเซียนพยายามระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยใช้การเจรจาทางการเมือง และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาทขยายตัวเป็นความตึงเครียด

ปัจจุบันอาเซียนได้จัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) ขึ้น ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือ การสร้างประชาคมอาเซียนให้มีความนิยมร่วมกัน สามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิม และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งการเสริมสร้างให้ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ร่วมกันสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้อาเซียนเข้าไปมีบทบาทในภูมิภาคนี้ อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังไม่ประสบความสำเร็จ ในการรวมตัวกันอย่างเป็นเอกภาพในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้กับจีน ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละประเทศยังมีผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงและวัฒนธรรมการเมืองที่แตกต่างกัน

สำหรับประเทศไทยได้ปฏิบัติตามกฎบัตรอาเซียนตามที่ได้วางกรอบไว้ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาค การแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้การประสานความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในภูมิภาคเป็นไปในทางสันติวิธี โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลของไทย นอกจากนี้ การอยู่ในฐานะประเทศผู้ริเริ่มก่อตั้งประชาคมอาเซียนไทยยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้อาเซียนพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ตามที่จัดกรอบไว้เพื่อให้บรรลุผลความเป็นหนึ่งเดียวในปี ๒๕๕๘

ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลของไทยกับต่างประเทศ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ไทยมีนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆตามพันธกรณี โดยเสริมสร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยการขจัดสาเหตุของความหวาดระแวงกับประเทศเพื่อน

บ้านและเสริมสร้างความไว้ใจระหว่างกันตลอดจนการพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ และ
 ดำเนินการพัฒนาส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจรวมทั้งประเทศในภูมิภาคอื่นๆ โดย
 ยึดหลักการดำเนินงานด้านความมั่นคง การพัฒนาและสร้างสันติภาพระหว่างประเทศภายใต้กรอบ
 แห่งสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่ไทยเป็นสมาชิก นโยบายต่างประเทศที่สำคัญของ
 ไทยที่กำลังดำเนินอยู่คือดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มอาเซียนและจีน และใช้นโยบาย Forward
 Engagement กับประเทศเอเชียโดยส่งเสริมโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้วยกัน ได้แก่
 Asia Cooperation Dialogue (ACD) กับประเทศกลุ่มอาเซียน เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออก เพื่อ
 ผลักดันให้เกิดการสนทนาในประเด็นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังสนับสนุนความร่วมมือ
 ๓ ฝ่าย (Tri - Partic Cooperation) เช่นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ๓ ฝ่ายระหว่าง ไทย มาเลเซียและ
 อินโดนีเซีย โดยเป็นการร่วมมือกันใน ๑๐ สาขาแต่เน้นด้านการ ท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และ
 พลังงานภายใต้โครงการที่เรียกว่า โครงการความร่วมมือการพัฒนาเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย-
 มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle Project : IMT-GT) ซึ่งเป็นความ
 พยายามของมาเลเซียที่จะพัฒนาเศรษฐกิจตอนเหนือของประเทศ จึงมุ่งหวังที่จะเชื่อมโยงโครงการ
 นี้กับโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตอนใต้ของไทย (Southern Seaboard) รวมทั้งเชื่อมโยงโครงการนี้
 กับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจบนเกาะสุมาตราตอนเหนือของอินโดนีเซียด้วย สำหรับความร่วมมือ
 ด้านความมั่นคงไทยเป็นสมาชิกของกลุ่มที่จัดตั้ง ARF (ASEAN Regional Forum) ที่มีสมาชิก
 ร่วมกัน ๑๕ ประเทศ เพื่อเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศ (Confidence Building
 Measurement: CBM) รวมทั้งลดความขัดแย้งและโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งในภูมิภาค
 นอกจากนั้นไทยยังสนับสนุนการจัดทำเอกสาร Regional Code of Conduct ระหว่างอาเซียนกับ
 จีน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะรักษาสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาค
 และทะเลจีนใต้ ซึ่งจะช่วยสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างความมั่นใจ
 ให้แก่ประเทศภูมิภาค โดยเอื้อให้เกิดความคืบหน้าในการหารือระหว่าง อาเซียน และระหว่าง
 อาเซียนกับจีน

ปัญหาความมั่นคงทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน

ไทยยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในหลายกรณี ทั้งปัญหาเขตแดนทางบกและทาง
 ทะเลที่ยังตกลงกันไม่ได้ ปัญหาการละเมิดอธิปไตยของกองกำลังต่างชาติ ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาการ
 ลักลอบขนและค้ายาเสพติด ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาการหลบหนีเข้า
 เมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการลักลอบ ทำประมงของเรือประมงในทะเลอาณาเขตของประเทศ
 เพื่อนบ้าน และปัญหาการลักลอบค้าอาวุธสงคราม แต่ลักษณะการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ไม่มี
 ความต่อเนื่องของไทยทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจ และยังทำให้เกิดความหวาดระแวงต่อประเทศ

เพื่อนบ้านอยู่เสมอ สำหรับการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ยังคงมีความรุนแรง เป็นครั้งคราวตามโอกาสและเงื่อนไข

ปัญหาการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้

ไทยมิได้อ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ แต่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากประเทศที่เกี่ยวข้องมีการเสริมสร้างกำลังทางทหารมากขึ้น ซึ่งเป็นภาวะกดดันให้กองทัพจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพไปด้วย เนื่องจากต้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และรักษาความสัมพันธ์หลักถึงความขัดแย้งระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน กลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับจีน กลุ่มประเทศมหาอำนาจ ไทยสนับสนุนการแก้ไขปัญหานี้ โดยสันติวิธี มีการหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ เพื่อสร้างความเข้าใจและไว้วางใจระหว่างประเทศที่อ้างสิทธิ์ ระหว่างอาเซียนกับจีน และระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นอกจากนี้ ไทยยังประสงค์ให้อาเซียนมีบทบาทส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในบริเวณดังกล่าวด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงความซับซ้อนที่เกิดจากการแทรกแซงของประเทศนอกภูมิภาค ทั้งนี้การจัดการปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ที่ยังไม่บรรลุข้อยุติ เป็นการดำเนินการที่จำเป็น เพื่อมิให้บานปลายจนกระทบต่อความมั่นคง

ปัญหาอาณาเขตทางทะเล

สำหรับนโยบายต่อปัญหาอาณาเขตทางทะเลที่แหล่ล้อมทับ โดยเฉพาะปัญหาเขตแดนบริเวณด้านตะวันออกของอ่าวไทยที่แหล่ล้อมทับกับกัมพูชาเวียดนาม ไทยจะเน้นการเจรจาเป็นหลัก โดยการเจรจานั้นต้องเป็นการเจรจาโดยสุจริตเพื่อแสดงท่าทีในสิทธิ์และอธิปไตยของไทย ส่วนการใช้กำลังสามารถกระทำในลักษณะการป้องกันตนเองเท่านั้น และต้องสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้วย ส่วนประเทศที่มีข้อตกลงเรื่องอาณาเขตทางทะเล และการพัฒนาแสวงประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการลาดตระเวนและรักษากฎหมายในการกระทำผิดทางทะเลร่วมกันแล้ว จะดำรงความร่วมมือกันด้านการทหาร ในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ด้วยการฝึกผสมทางเรือร่วมกับ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม อยู่เป็นประจำ โดยสลับกันเป็นเจ้าภาพและมีการลาดตระเวนร่วมกับ ตร.มาเลเซีย และ ตร.เวียดนาม ตามระยะเวลา

กองทัพเรือกับการดำเนินการด้านกิจการระหว่างประเทศในปัจจุบัน

กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ และป้องกันราชอาณาจักร และนอกเหนือจากหน้าที่ดังกล่าวแล้ว กองทัพเรือยังมีหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น ๒๘ ฉบับ มีกำลังทางเรือ ประกอบด้วย เรือรบหลัก ประมาณ ๑๐๐ ลำ และอากาศยานประมาณ ๖๐ เครื่อง โดยกำลังทางเรือและอากาศยานที่สังกัดกองเรือ

ยุทธการ จะจัดกำลังเป็นหน่วยเรือเฉพาะกิจให้แก่หน่วยรับผิดชอบในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามันประกอบด้วย ท้าเรือภาคที่ ๑ ท้าเรือภาคที่ ๒ และ ท้าเรือภาคที่ ๓ โดยมีศูนย์ปฏิบัติการกองท้าเรือ (สปก.ทร.) เป็นหน่วยเฉพาะกิจในสายงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) มีหน้าที่ ควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยกำลังและหน่วยเฉพาะกิจต่างๆของกองท้าเรือ และเป็นศูนย์อำนวยการในการปฏิบัติ ในกรณีเร่งด่วนหรือเมื่อมีเหตุการณ์ในทุกสถานการณ์ รวมทั้งเป็นศูนย์รับแจ้งเหตุและติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ในทะเลโดยใช้ระบบควบคุมและบังคับบัญชา (Command, Control, Communication and Intelligence : C3I) นอกจากนี้ กองท้าเรือยังเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ผ่านทางศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยความมั่นคงทางทะเลต่างๆ ประกอบด้วย หน่วยปฏิบัติการหลักได้แก่ กองท้าเรือ ดำรงน้ำ กรมศุลกากร กรมประมงและกรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีและหน่วยปฏิบัติการสนับสนุน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร สำนักงานเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รวมทั้ง ส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการด้านทะเล ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนกิจกรรมทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกๆ ด้าน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

บทบาทของกองท้าเรือ เปลี่ยนแปลงตามสถานะแวดล้อม และยุทธศาสตร์ในการสร้างสมดุล กล่าวได้คือ

๑. บทบาทในการปฏิบัติการทางทหาร คือ บทบาทในการรบเพื่อการป้องกันประเทศในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นสถานการณ์ที่รุนแรงมีผลต่ออำนาจอธิปไตยและเอกราชของประเทศ

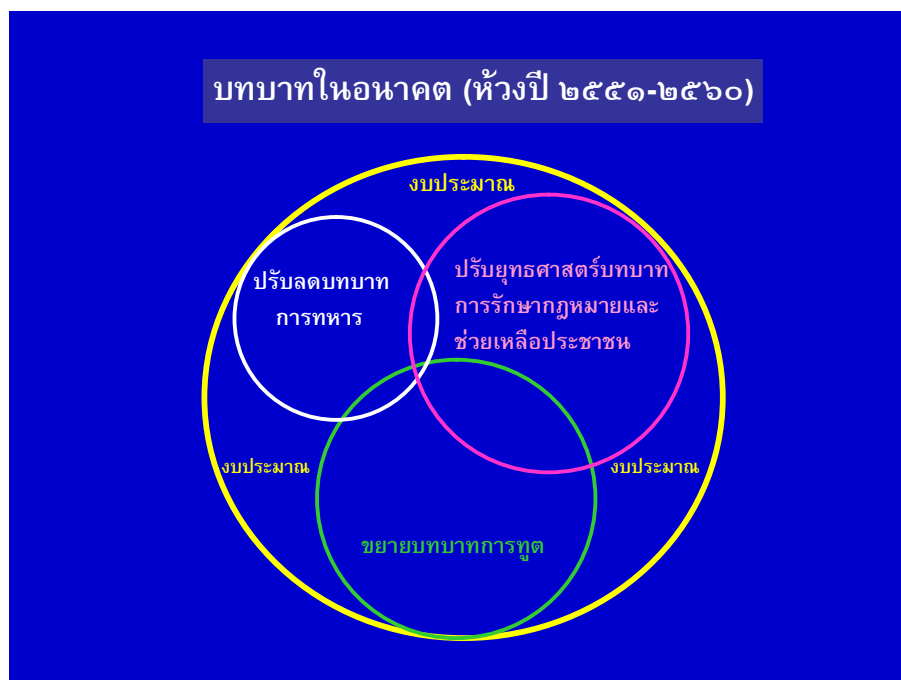
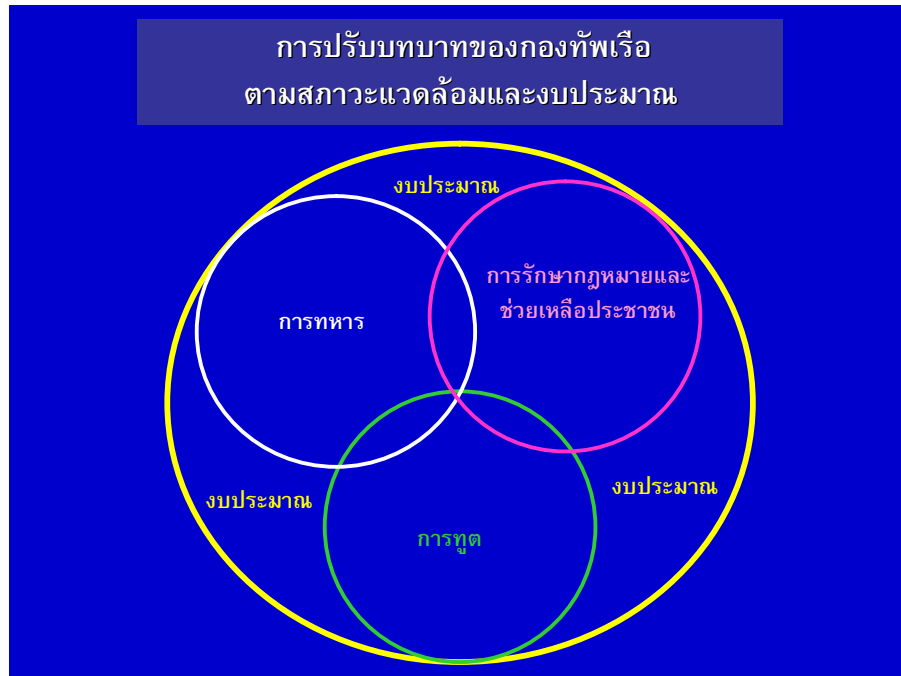
๒. บทบาทในการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ คือ บทบาทในการรักษากฎหมายตามที่ทร. ได้รับมอบอำนาจเป็นเจ้าหน้าที่ ๒๕ ฉบับ การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ

๓. บทบาทในกิจการระหว่างประเทศ คือ การใช้กำลังทางเรือในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และใช้แสดงกำลังเพื่อสนับสนุน การเจรจาต่อรองเมื่อมีการขัดแย้งในผลประโยชน์ของชาติหรือเหตุวิกฤตที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติโดยตรง

ทั้งสามบทบาทมีความสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลาตามสภาวะแวดล้อมและกรอบงบประมาณ จากสภาวะแวดล้อมที่ผ่านมามีการชี้ว่าภัยคุกคามในทางทหารยังคงมีอยู่ และอาจพัฒนาไปสู่ความรุนแรงระดับประเทศได้ หากแก้ไขไม่ถูกวิธี ทำให้ ทร.ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังรบเพื่อเสริมความมั่นคงเป็นจำนวนมาก และบทบาทในการรักษากฎหมายและช่วยเหลือประชาชน มีเพิ่มขึ้น รวมถึงระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นแรงบังคับที่ ทร.ต้องนำยุทธโรปกรณ์มาใช้เพิ่มบทบาทในด้านนี้ แต่ด้วยงบประมาณที่ ทร.ได้รับจำนวนจำกัด จึงทำให้อาวุธยุทธโรปกรณ์ที่มีคุณค่าทางยุทธการสูงขาดการบำรุงรักษามีอายุใช้งานมาก กำลังพลขาดการฝึก ความพร้อมรบ ทร.ในภาพรวมจึงลดลงอย่างมาก

จากการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมใน ๑๐ ปีข้างหน้า มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดสงครามขนาดใหญ่แต่ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจะประกอบไปด้วย ปัญหาความขัดแย้งระดับต่ำในพื้นที่เสื่อมโทรมทางทะเล ความมั่นคงภายในประเทศ กรณีปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของสังคม (Social Security) และความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ภัยธรรมชาติ และการก่อการร้าย ซึ่งปัญหาความมั่นคงดังกล่าวมีความหลากหลาย ซับซ้อนยากที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือประเทศใดประเทศหนึ่ง จะแก้ไขปัญหาค่าได้โดยลำพัง และเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศในระยะยาวตั้งแต่ในภาวะปกติ ดังนั้น ทร.จึงต้องปรับลดบทบาทด้านปฏิบัติการทางทหารลง โดยลดขนาดกำลังรบลงให้เหลือเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดงบประมาณในการบำรุงรักษา ประกอบกับปัญหาการกระทำผิดกฎหมายในทะเลที่มีผลต่อความมั่นคงมีมากขึ้น เป็นแรงบังคับให้ต้องเพิ่มความสำคัญด้านบทบาทรักษากฎหมายและช่วยเหลือประชาชน แต่ติดขัดด้วยงบประมาณที่จำกัดและปัญหานี้ต้องการความร่วมมือทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค จึงทำให้ ทร.ได้ปรับบทบาททางการทูตที่จะช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นในภาพรวม โดยไม่ใช้งบประมาณมากนักมาเสริมในจุดที่ไม่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบ และจุดต่อแหลมต่างๆ

แผนภาพที่ ๖ บทบาทกองทัพเรือในระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๖๐

กรอบความร่วมมือด้านกิจการต่างประเทศของกองทัพเรือ

๑. การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับทร.ประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

๑.๑ การประชุม Western Pacific Naval Symposium (WPNS)

เป็นการประชุมความร่วมมือและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างผู้นำระดับสูงของ ทร. ในภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกโดยมีประเทศสมาชิก ๑๘ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไน ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี ปาปัวนิวกินี สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ไทย ตองกา และสหรัฐอเมริกา และประเทศผู้สังเกตการณ์ ๕ ประเทศ ได้แก่ แคนาดา สาธารณรัฐชิลี อินเดีย บังกลาเทศ และ สหรัฐเม็กซิโก เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๑ ทุก ๒ ปี จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปราย/ถกแถลง แนวความคิดริเริ่มเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือต่างๆ และแสวงหาหนทางใหม่ ๆ ในการกระชับมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน ตลอดจนพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง ทร. ในระดับผู้ปฏิบัติงาน และดำรงไว้ซึ่งการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่องในหมู่ผู้แทน ทร. ประเทศสมาชิก ระหว่างการประชุม Workshop และ Symposium ทุกๆ ครั้ง

ผลการดำเนินงานของ WPNS ที่ผ่านมา ได้มีความร่วมมือ ที่สำคัญได้แก่ การจัดการฝึกร่วมของ ทร. ใน WPNS เช่น การฝึก Mine Countermeasure Exercise (MCMEX) การฝึก Diving Exercise (DIVEX) และการฝึก Tactical Training Center Exercise (TTC) นอกจากนี้ ยังมี การจัดการสัมมนา เช่น การสัมมนาการต่อต้านทุ่นระเบิด และการสัมมนา เพื่อจัดทำแนวความคิดในการบรรเทาภัยพิบัติร่วมกัน เป็นต้น ประเทศสมาชิกของ WPNS ได้ร่วมกันจัดทำ Interoperability Matrix หรือตารางข้อมูลความสามารถในการปฏิบัติการร่วม ซึ่งระบุชนิดและจำนวนของเรือและอากาศยานที่ของ ทร. แต่ละประเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดนายทหารจาก ทร. ประเทศ สมาชิก ลงสังเกตการณ์กับเรือของประเทศที่มีความพร้อม และเชิญองค์กร ที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานทางทะเลมาบรรยายความรู้ที่เป็นประโยชน์ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจอันดีที่มีต่อกัน อันสืบเนื่องจากการศึกษาเรียนรู้มุมมอง แนวความคิดและทำที่ต่อเรื่องต่างๆ ของแต่ละประเทศ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างกัน ซึ่งความเข้าใจอันดีย่อมจะเป็นรากฐานให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และนำมาซึ่งความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค

๑.๒ การประชุม Navy to Navy Talks ระหว่าง ทร. – ทร.ออสเตรเลีย

การประชุม Navy to Navy Talks เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประชุมคณะทำงานร่วมระหว่าง ทร. – ทร.ออสเตรเลีย (อต.) ในด้านวิทยาศาสตร์ทางทหารที่กรุงเทพฯ เมื่อ ก.พ.๔๓

ที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นร่วมกัน ในการจัดการประชุม ระหว่างผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของ ทร.ทั้งสองประเทศเพื่อเสริมสร้างและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นและจะเป็นโอกาสที่จะประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างกันต่อไป โดยมีกำหนดจัดการประชุมทุก ๑๘ เดือน และสลับกันเป็นเจ้าภาพ และมี รอง ผบ.ทร. เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน ทร.ของทั้งสองประเทศ สำหรับหัวข้อการสนทนาครอบคลุมเรื่องต่างๆ ที่ ทร. ทั้งสองประเทศมีความสนใจ คือ ยุทธศาสตร์และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก แนวทางการพัฒนากำลังรบและขีดความสามารถ การบริหารทรัพยากรทางทหารในการป้องกันประเทศ แนวความคิด/นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น การฝึก ศึกษา การส่งกำลังบำรุง โครงการวิจัย เป็นต้น

๑.๓ การสัมมนา Indian Ocean Naval Symposium (IONS)^๔

การสัมมนา Indian Ocean Naval Symposium (IONS) จัดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ ๑๓ - ๑๕ ก.พ.๕๑ ณ กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย (อิน.) ในหัวข้อ“ความเชื่อมโยงที่ท้าทายร่วมสมัยเกี่ยวกับการเดินเรือและพาณิชย์ระหว่างประเทศ” (Contemporary Trans-National Challenges - International Maritime Connectivities) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการคมนาคมขนส่งทางทะเลในมหาสมุทร อินเดีย และเสริมสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีที่ตั้งบนชายฝั่งทะเลและเขตเศรษฐกิจจำเพาะในมหาสมุทรอินเดีย โดย ทร.อิน. ได้เชิญ ผบ.ทร. ของประเทศในแถบภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย จำนวน ๓๐ ประเทศ ตลอดจนบุคคลากรจากภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กรต่างๆ ของ อิน. เข้าร่วมงานด้วย สาระสำคัญประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก ได้แก่

๑.๓.๑ การสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเดินเรือและพาณิชย์ในมหาสมุทรอินเดีย

๑.๓.๒ การสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านการปฏิบัติของ ทร.ชาติต่างๆ ในการรักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับการเดินเรือและพาณิชย์ในมหาสมุทรอินเดีย

๑.๓.๓ การประชุมเฉพาะของ ผบ.ทร.หรือผู้แทน ทร.ชาติต่างๆ (Conclave of Chiefs) ในการรับรอง กฎบัตร ของ IONS

๑.๔ การสัมมนา การประชุม Navy to Navy Staff Talks ระหว่าง ทร. - ทร.อินเดีย

การประชุม Navy to Navy Staff Talks ระหว่าง ทร. – ทร.อินเดีย (อิน.) มีจุดเริ่มต้นจากคำริของ พล.ร.อ.ชุมพล ปิจจุสานนท์ ผบ.ทร.เมื่อปี ๔๗ เป็นการประชุมหารือระดับฝ่าย

^๔สำนักงาน รองผู้บัญชาการทหารเรือ, บันทึกข้อความที่ ๑๕/ ๕๑ ลงวันที่ ๒๕ ก.พ.๕๑ เรื่อง รายงานผลการเดินทางเข้าร่วมงาน IONS 2008 ครั้งที่ ๑ ณ สาธารณรัฐอินเดีย.

อำนวยการ หรือ Staff Talks เพื่อ การขยายความร่วมมือด้านปฏิบัติการทางเรือ โดยผ่านการ ลว.ร่วม ที่รัฐบาลทั้ง ๒ ประเทศเห็นชอบแล้ว การแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness) ผ่านช่องทางการสื่อสาร ตาม MOU การลาดตระเวนร่วมระหว่าง ไทย - ทร.อด.

๑.๕ การประชุม Council of Security Cooperation in Asia Pacific: CSCAP

เป็นองค์กรที่จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ ในลักษณะองค์กรที่มีใช้รัฐ วัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการเพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ ARF ประกอบด้วยผู้แทนของชาติในเอเชียแปซิฟิก ร่วมประชุมข้อมูลด้านความมั่นคงในภูมิภาค มีกลุ่มงานหารือในเรื่องความมั่นคงทางทะเล พิจารณาเรื่องแผนงานความร่วมมือทางทะเล บทบาทกองทัพเรือในการสนับสนุนความร่วมมือในภูมิภาค ซึ่งการประชุมใน เม.ย.๕๑ มีการพัฒนาในเรื่อง หลักการแนวทางความร่วมมือทางทะเลในพื้นที่ ทะเลเปิด และทะเลกึ่งปิด ภายใต้อนุสัญญากฎหมายทะเล UNCLOS 1982 อาทิเช่น การพัฒนาในพื้นที่แหลมมัท การกำหนดช่องทางเดินเรือ เพื่อนำเสนอในการประชุม ARF ต่อไป ซึ่งจะเกิดความ ร่วมมือความมั่นคงทางทะเลมากขึ้น

๒. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อการต่อต้านโจรสลัด และการปล้นเรือ โดยใช้อาวุธในเอเชีย (Regional Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia :ReCAAP)^๕

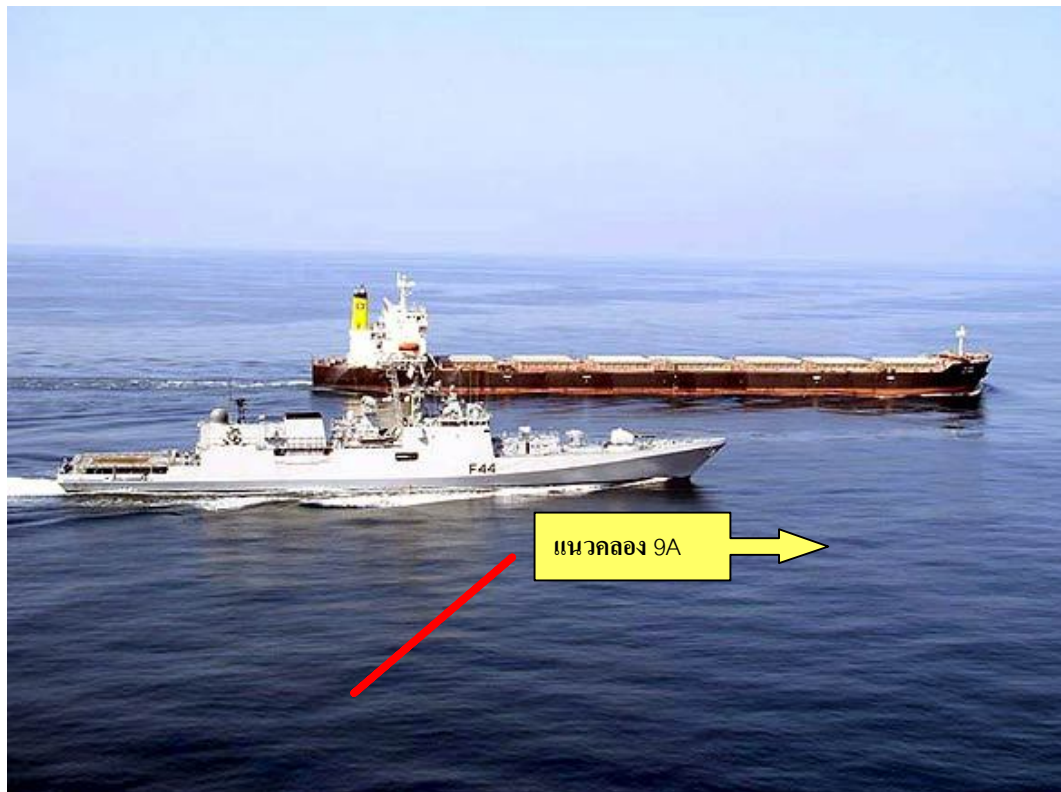
ความตกลง ReCAAP เป็นความคิดริเริ่มของญี่ปุ่น เนื่องจากเรือสินค้าญี่ปุ่นส่วนใหญ่ ตกเป็นเป้าหมายของโจรสลัดในภูมิภาคเอเชีย ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อการ ต่อต้านโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในเอเชีย ประกอบด้วย ผู้แทนจากประเทศต่างๆ ใน เอเชีย ๑๖ ประเทศ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย บังกลาเทศและศรีลังกา โดยให้สิงคโปร์เป็นที่ตั้งของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูล (Information Sharing Center) มีเป้าหมายของความตกลง ReCAAP ได้แก่ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเน้นความ จำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด และการปล้นเรือ โดยใช้อาวุธ ที่เพิ่มขึ้นในเอเชีย และเสริมสร้างสมรรถนะ (Capacity-Building) ระหว่างรัฐภาคี เพื่อ นำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ และ เพื่อประกันความปลอดภัยของเรือและลูกเรือให้ดียิ่งขึ้น

^๕ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล กองทัพเรือ, บันทึกข้อความ ฉบับที่ กท ๐๕๓๖/๑๓๔ ลงวันที่ ๑๕ ต.ค.๕๐ เรื่องผลการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของ ReCAAP.

ความตกลง ReCAAP ปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบันความตกลง ReCAAP แล้ว ๑๑ ประเทศ คือ ญี่ปุ่น ลาว สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ พม่า เกาหลี กัมพูชา เวียดนาม อินเดีย ศรีลังกา และไทย (ไทยลงนามและให้สัตยาบันความตกลง ReCAAP มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๙) มีกฎหมายรองรับของไทย จำนวน ๓ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๓๒ และพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

เป้าประสงค์ของไทยในการสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินการภายใต้กรอบความตกลง ReCAAP เพื่อต่อต้านและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์สอดคล้องกับกรอบความตกลง ReCAAP ในส่วนของ ทร. ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศรชล. ในการเป็นศูนย์แลกเปลี่ยนข่าวสารการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือกับ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Sharing Center - ISC) ของ ReCAAP

แผนภาพที่ ๗ การลาดตระเวนคุ้มกันเรือสินค้า

ที่มา : <http://www.google.co.th>

๓. การลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา^๖

การลาดตระเวน รหัส MALSINDO มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ได้ร่วมมือกันในการลาดตระเวนร่วมทางทะเลในช่องแคบมะละกา โดยมีท่าทีให้โลกรู้ว่าช่องแคบมะละกาเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง ไม่ต้องการให้มหาอำนาจ สหรัฐฯ เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเริ่ม ตั้งแต่ ๒๐ ก.ค. ๕๗ ต่อมาได้มีการพัฒนาโดย ปรับเป็นการลาดตระเวนร่วมทางทะเล ๔ ประเทศ 4 MIST MSCP (Malaysia Indonesia Singapore Thailand Malacca Straits Coordinate Patrol) โดยมีประเทศไทยเข้าร่วมด้วยภายหลัง ในปี ๒๕๕๑ โดยไทยต้องรับผิดชอบพื้นที่ในทะเลอาณาเขตของไทยที่เป็นทางเข้าช่องแคบทางทิศตะวันตก

การลาดตระเวนร่วมทางอากาศ Eye in the Sky (EIS) เป็นการร่วมลาดตระเวนทางอากาศเพิ่มจากการลาดตระเวนทางเรือ ในช่องแคบมะละกาเริ่มเมื่อ ๑๓ ก.ย. ๕๘ โดยในระยะแรกมีประเทศเข้าร่วมคือ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ต่อมาในปี ๒๕๕๑ ประเทศไทยได้เข้าร่วมด้วย และมีการหมุนเวียนใช้อากาศยานของประเทศสมาชิกผลัดเปลี่ยนกันลาดตระเวน โดยมีการประชุมคณะทำงานร่วมในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา (Malacca Straits Patrol Joint Working Group: MSP JWG) และการฝึกแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา (Malacca Straits Patrol Information Sharing: MSP IS) วัตถุประสงค์ของการประชุมฯ เพื่อหารือสรุปผลการปฏิบัติงานพิจารณาปรับปรุง/แก้ไข TOR (Term of Reference) และ SOP (Standard Operating Procedures) ในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา และสร้างความคุ้นเคยกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ทางทะเลแบบ On-Line ผ่านระบบ MSP IS การฝึกแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของระบบ และการฝึกสถานการณ์จำลองศูนย์ควบคุมการปฏิบัติ (The Monitoring and Action Agencies: MAAs) โดยเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการอำนวยการร่วมฯ (Joint Coordinating Committee: JCC) คณะทำงานร่วมในการ ลาดตระเวนทางเรือ (Malacca Straits Sea Patrols Joint Working Group: MSSP JWG) คณะทำงานร่วม ลาดตระเวนทางอากาศ (Eyes in the Sky Joint Working Group: EiS JWG) และคณะทำงานแลกเปลี่ยนข่าวกรอง (Intelligence Exchange Group: IEG)

๔. การส่งกำลังปฏิบัติการกิจช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการรักษาสันติภาพ

การส่งกำลังปฏิบัติการกิจช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance) และการรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Operation) ภายใต้กรอบความร่วมมือของสหประชาชาติและชาติพันธมิตรเป็นพันธกรณีที่ชาติสมาชิกและพันธมิตรต้องให้การร่วมมือและสนับสนุนการ

^๖ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, บทบาทของกองทัพเรือต่อความมั่นคงในช่องแคบมะละกา, กันยายน ๒๕๕๕, หน้า ๔๕-๔๖.

ปฏิบัติต่อสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่โลกให้การยอมรับ อันเป็นการแสดงจุดยืนของ ไทยในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสหประชาชาติ นับเป็นการดำเนินนโยบายด้าน ต่างประเทศ เพื่อสร้างเกียรติภูมิของประเทศในเวทีการเมืองระหว่างประเทศและขยายความ ร่วมมือด้านต่างๆกับประเทศมหาอำนาจและประเทศอื่นๆ โดยในปัจจุบันประเทศไทยมีสถานะการณ์ ให้การสนับสนุนต่อสหประชาชาติในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่ ซึ่งเห็นความสำคัญ ของการแสดงบทบาทการสนับสนุนการปฏิบัติของสหประชาชาติมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ทั้งนี้ที่ผ่าน กองทัพเรือได้เคยส่งกำลังเข้าร่วมการปฏิบัติการกิจที่สำคัญดังนี้

๔.๑ การจัดส่งกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในติมอร์ตะวันออก (INTERFET)

จากปัญหาความไม่สงบในติมอร์ตะวันออก สหประชาชาติได้มีมติที่ ๑๒๖๔ ให้จัดตั้งกองกำลังนานาชาติ(INTERFET) เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในติมอร์ตะวันออก โดยมี ออสเตรเลียเป็นแกนนำ และรัฐบาลไทยได้จัดส่งกำลังจาก ๓ เหล่าทัพเข้าร่วมในกองกำลังรวม ทั้งสิ้น ๑,๕๘๑ คน โดยกองทัพเรือได้จัดส่งหน่วยเรือเฉพาะกิจประกอบด้วย ร.ล.สุรินทร์ ชูค ปฏิบัติการพิเศษ และชุดแพทย์รวมจำนวน ๑๖๔ คนเข้าร่วมปฏิบัติการ พร้อมเวชภัณฑ์และ ยุทโธปกรณ์

๔.๒ การจัดส่งกำลังปฏิบัติการเพื่อนมนุษยธรรมในอิรัก (MND SC)

รัฐบาลไทยมีนโยบายให้ประเทศไทยมีส่วนร่วมกับนานาประเทศในการ ปฏิบัติการฟื้นฟูบูรณะอิรักภายหลังสงครามจึงได้ส่งกำลังไปปฏิบัติการเพื่อนมนุษยธรรมในกองกำลัง MND SC (Multinational Division South Central) ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ โดยมีสหรัฐฯให้ การสนับสนุนซึ่งกองทัพเรือได้จัดส่งหมวดก่อสร้างทั่วไป (๑ มว.ช.นย.) และชุดแพทย์เคลื่อนที่รวม กำลังพลทั้งสิ้น จำนวน ๔๖ คน เข้าร่วมปฏิบัติการ

การจัดเตรียมกำลังของกองทัพเรือเข้าในการปฏิบัติการกิจด้านต่างประเทศ

กองทัพไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์เพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารนอกประเทศในการกิจด้านยุทธการในสถานการณ์ปกติและการ สนับสนุนการปฏิบัติการในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อ สหประชาชาติและการให้ความร่วมมือกับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างสถานะภาพของประเทศ ให้มี บทบาทและเป็นที่รู้จักในสังคมโลกมากยิ่งขึ้น โดยกองทัพเรือได้พิจารณาจัดเตรียมกำลังพลและ ยุทโธปกรณ์เข้าร่วมในการปฏิบัติการกิจด้านต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ดังนี้

๑. ระบบเตรียมความพร้อมของกองกำลังสหประชาชาติ (United Nation Standby Arrangements System : UNSAS)

ปัจจุบันสหประชาชาติได้จัดตั้งระบบกำลังสำรอง (Standby Arrangement) ในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (UN Peacekeeping Operation : UNPKO) ในเขตพื้นที่ที่เกิดข้อพิพาทโดยขอความร่วมมือจากประเทศสมาชิกในการส่งเจ้าหน้าที่ทหารและพลเรือน รวมทั้งยุทโธปกรณ์และเครื่องมือต่างๆมาร่วม เนื่องจากมักจะเกิดความล่าช้าในการระดมกำลังและทรัพยากรเพื่อจัดตั้ง UNPKO โดยให้ประเทศสมาชิกแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความพร้อมของตนในการเข้าร่วม UNPKO ล่วงหน้าเพื่อความสะดวกและรวดเร็วเมื่อมีการจัดตั้ง UNPKO โดยระบบกำลังสำรองดังกล่าวจะตั้งอยู่บนหลักการความสมัครใจของสมาชิก และมีได้เป็นพันธกรณีผูกพันว่าประเทศสมาชิกจะต้องเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพตามที่สหประชาชาติร้องขอในทุกกรณี และแม้ว่าจะเข้าร่วมกับกองกำลังสำรองแล้วก็ตามประเทศสมาชิกยังมีสิทธิที่จะปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกองกำลังรักษาสันติภาพใดๆ เป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกที่จะเข้าร่วมจะต้องเตรียมทรัพยากรในประเทศของตนให้พร้อมตามแนวทางของสหประชาชาติ โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเตรียมพร้อมจนกว่าจะเข้าร่วมกับสหประชาชาติ ทั้งนี้ประเทศไทย ได้ตอบรับการเข้าร่วมเป็นกองกำลังสำรองของสหประชาชาติเพื่อแสดงบทบาทการสนับสนุนสหประชาชาติในการร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพ โดยในส่วนของกองทัพเรือได้เตรียมความพร้อมในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ และกำลังทางเรือให้สามารถตอบสนองได้ใน ๓๐ วันหลังจากได้รับแจ้งจากกองทัพไทย ดังนี้

๑.๑ เจ้าหน้าที่ชุดแพทย์เคลื่อนที่ จำนวน ๑ ชุด

๑.๒ ผู้สังเกตการณ์ทางทหารจำนวน ๒ คน

๑.๓ นายทหารติดต่อประจำบก.กองกำลังสำรองสหประชาชาติจำนวน ๒ คน

๑.๔ เรือยกพลขึ้นบก/เรือลำเลียง ขนาดใหญ่ จำนวน ๒ ลำ

๑.๕ ชุดสารวัตรทหารจำนวน ๑ ชุด^๖

๒. การเตรียมการด้านกำลังพลและยุทโธปกรณ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการนอกประเทศ

บก.กองทัพไทยได้อนุมัติหลักการให้เหล่าทัพจัดเตรียมข้อมูลด้านกำลังพลและยุทโธปกรณ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการนอกประเทศในการกิจด้านยุทธการในสถานการณ์ปกติเพื่อเป็นข้อมูลให้บก.กองทัพไทยใช้ประกอบการตัดสินใจในกรณีมีเหตุการณ์เร่งด่วนที่กองทัพไทยจำเป็นต้องจัด

^๖กรมยุทธการทหารเรือ กองทัพเรือ,บันทึกข้อความ ลับมาก ที่ กท ๐๕๐๕/๓๓๔ ลงวันที่ ๑๔ ก.ค. ๕๐ เรื่อง การเข้าร่วมในกองกำลังสำรองของสหประชาชาติ.

กำลังไปสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารนอกประเทศในสถานการณ์ปกติ โดยกองทัพเรือได้จัดเตรียมกำลัง ดังนี้

๒.๑ เรือฟริเกต/คอร์เวต/ตรวจการณ์ไกลฝั่ง	จำนวน ๒ ลำ
๒.๓ เรือลำทำลายทุ่นระเบิดชายฝั่ง	จำนวน ๒ ลำ
๒.๓ เรือยกพลขึ้นบกขนาดใหญ่	จำนวน ๑ ลำ ^๕

ปัญหาและผลกระทบกับกองทัพเรือในการดำเนินนโยบายด้านกิจการระหว่างประเทศ

ปัญหาการแผ่อิทธิพลของมหาอำนาจ

สหรัฐฯยังคงเข้ามาในภูมิภาคนี้ต่อไปในลักษณะของการรักษาผลประโยชน์ของตน การป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย การรักษาเส้นทางคมนาคมในช่องแคบมะละกาตามความจำเป็น ขณะเดียวกันสหรัฐก็พยายามรักษาอิทธิพลและส่งเสริมความร่วมมือกับพันธมิตรเก่าแก่คือ ญี่ปุ่นและ เกาหลีใต้รวมทั้งพันธมิตรใหม่อย่างอินเดียในการปิดล้อมไม่ให้จีนขยายอิทธิพลสู่มหาสมุทรอินเดีย ทางด้านเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงพยายามขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อสร้างแนวร่วมในการต่อต้านการก่อการร้าย สำหรับรัสเซียซึ่งกำลังฟื้นตัวจากสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นได้แสดงศักยภาพทางการทหารด้วยการสวนสนามทางทหารให้โลกได้เห็นว่าพร้อมกลับเข้ามามีอิทธิพลอีกครั้งหนึ่ง ส่วนอินเดียได้แสดงเจตนารมณ์ในการมุ่งตะวันออกเพื่อการแสวงผลประโยชน์ต่าง ๆ ทำให้ปัญหาการแย่งชิงเพื่อเข้ามามีอิทธิพลกับทุกประเทศในภูมิภาคนี้กระทบกับการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศของไทยและการปฏิบัติการกิจด้านต่างประเทศของทร.

ปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์แห่งชาติในทะเล

การเร่งพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องตามกระแสทุนนิยมและการค้าเสรีทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องแสวงหาทรัพยากรเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในประเทศและจากภายนอกประเทศ ส่งผลให้ทรัพยากรที่หาได้จากบนบกเริ่มขาดแคลน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาทรัพยากรจากในทะเลเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ประกอบกับการประกาศใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความประสงค์ที่จะขยายการครอบครอง

^๕กรมยุทธการทหารเรือ กองทัพเรือบันทึกข้อความ ฉบับมาก ที่ กท ๐๓๐๔/๑๓๗ ลงวันที่ ๑๐ เม.ย. ๕๕ เรื่อง การจัดเตรียมข้อมูลด้านกำลังพลและยุทโธปกรณ์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการนอกประเทศ.

พื้นที่ในทะเลเพิ่มมากขึ้น ในอนาคตจึงมีแนวโน้มว่าอาณาเขตทางทะเลที่เหลื่อมทับกันระหว่างประเทศ จะเป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ และในปัจจุบัน ประเทศไทยก็มีพื้นที่ที่เหลื่อมทับทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย พม่า เวียดนาม และ กัมพูชา โดยเฉพาะ พม่า และ กัมพูชา ซึ่งยังไม่สามารถตกลงให้เป็นพื้นที่พัฒนาร่วมได้ และยังไม่สามารถแบ่งแยกอาณาเขตทางทะเลกับทั้ง ๔ ประเทศดังกล่าว ได้อย่างสมบูรณ์ใน ๑๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้สูงที่ประเทศไทยจะต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ดังกล่าว และต้องใช้บทบาทในกิจการระหว่างประเทศเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหา

ปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่

การที่หลายประเทศในภูมิภาคยังคงมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงภายใน ความแตกต่างในการพัฒนา และเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญ ทำให้เกิดปัญหาการทำผิดกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ คือ ความมั่นคงของสังคม (social security) และความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เช่น แรงงานต่างชาติหลบหนีเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย การขนถ่ายยาเสพติด โดยใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน การลักลอบค้าขายของหนีภาษี การปล้นสดมภ์และกระทำความผิดเป็นโจรสลัด และเนื่องจากการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวทางบกมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลยาว ทั้งทางด้านอ่าวไทยและทะเลด้านตะวันตกของประเทศไทย รวมทั้งมีท่าเรือเรียงรายตลอดชายฝั่ง ทำให้ยากแก่การป้องกัน ดังนั้น กระทำความผิดกฎหมายเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนมาใช้ทะเลเป็นเส้นทางในการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือและการประสานการปฏิบัติในระดับประเทศและในระดับภูมิภาค จึงต้องใช้บทบาทในกิจการระหว่างประเทศเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหา

ปัญหาการก่อการร้ายทางทะเล

ในปัจจุบัน การโจมตีผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และพันธมิตร โดยกลุ่มก่อการร้าย ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และน่าจะยังคงดำเนินต่อไปในห้วงระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า เนื่องจากการยากที่สหรัฐฯ และพันธมิตรจะสามารถทำการปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด อย่างไรก็ตาม เมื่อการระวังป้องกันการก่อการร้ายบนบกมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รูปแบบของการก่อการร้ายน่าจะมีแนวทางที่เปลี่ยนไป โดยเปลี่ยนเป้าหมายไปปฏิบัติการในทะเลมากขึ้น เช่น ฐานขูดเจาะแหล่งพลังงาน ท่าเรือ และ เรือสินค้า โดยวิธีการในการก่อการร้ายน่าจะมีลักษณะต่างๆ เช่น การยึดตัวประกันและฐานขูดเจาะ การก่อวินาศกรรมฐานขูดเจาะ การก่อวินาศกรรมท่าเรือ และการก่อวินาศกรรมเรือสินค้า เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบัน ฐานขูดเจาะแหล่งพลังงานในประเทศไทยที่เป็น

ผลประโยชน์ของสหรัฐ ฯ และพันธมิตร มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากไม่มีการระวังป้องกันที่ดี และการร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ ก็จะตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายได้

ปัญหาภัยคุกคามอันเกิดจากภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติที่มาทางทะเลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนชายฝั่ง ได้แก่ ภัยจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น สึนามิ เอลนีโญ พายุ วาตภัย ปรากฏการณ์เรือนกระจกซึ่งทำให้โลกร้อนขึ้น และความแปรปรวนของสภาพอากาศของโลก ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ร่วมกันในระดับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศทำให้เป็นปัญหาที่กองทัพเรือต้อง วางแผน ในการป้องกัน อพยพ ภัย และฟื้นฟู ตัวอย่างที่เห็นในการรับมือกับปัญหาความมั่นคงนี้ได้แก่การแก้ปัญหาพายุไต้ฝุ่นนาทิสในพม่าการร่วมมือซึ่งกันและกัน ในระบบเดียวเพื่อการแก้ปัญหาหลังสึนามิ เป็นต้น

ปัญหาการเตรียมความพร้อมด้านยุทธโประณ์ของกองทัพเรือ

ปัจจุบัน ทร. ประสบปัญหาด้านการพัฒนากองทัพเนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เสริมสร้างกำลังรบอย่างเพียงพอในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมาทำให้การเตรียมความพร้อมด้านกำลังรบ และยุทธโประณ์ของทร. ในภาพรวมกระทำได้อย่างจำกัดและมีขีดความสามารถหลักลดลงอย่างมากจน ไม่เพียงพอในการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่ทร. ได้รับ โดยเฉพาะการปฏิบัติการกิจในด้านกิจการระหว่างประเทศ ที่อาจต้องจัดส่งกำลังไปปฏิบัติการกิจนอกประเทศหรือพื้นที่ห่างไกลเป็นระยะเวลานานๆ ที่ต้องการความพร้อมของยุทธโประณ์อย่างสูงสุด รวมทั้งต้องปรับปรุงขีดความสามารถของยุทธโประณ์เพื่อการปฏิบัติการกิจร่วมกับกองกำลังนานาชาติในกรณีการส่งเรือเข้าร่วมในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามในยามสงบนอกประเทศ ปัญหาดังที่กล่าวมา ทำให้ทร. ไม่สามารถ จัดเตรียมกำลังทางเรือได้อย่างเพียงพอในระบบเตรียมความพร้อมของกองกำลังสหประชาชาติ (United Nation Standby Arrangements System : UNSAS) หรือการเตรียมกำลังเพื่อปฏิบัติการนอกประเทศตามภารกิจที่กองทัพไทยกำหนดไว้

ปัญหาการเตรียมความพร้อมด้านองค์บุคคลและองค์ยุทธวิธีของกองทัพเรือ

การจัดกำลังพล ทร. เข้าร่วมในการปฏิบัติการกิจต่างประเทศหรือปฏิบัติการกิจในกรอบขององค์การสหประชาชาติร่วมกับชาติอื่นๆจะต้องเสริมสร้าง ทักษะความชำนาญของกำลังพลและพัฒนา ยุทธวิธีในการปฏิบัติร่วมในต่างประเทศ รวมทั้งมีการฝึกการปฏิบัติการกิจตามสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กำลังพลมีความพร้อมและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการกิจในสถานการณ์จริง แต่ด้วยสภาพที่จำกัดด้วยงบประมาณทำให้ ทร. ไม่สามารถดำรงความพร้อมทางด้านองค์บุคคลได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นการที่ประเทศไทยยังไม่สามารถให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทาง

ทะเลรวมทั้งยังไม่มีกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับในพื้นที่อาณาเขตทางทะเลต่างๆ ของไทยเช่น ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทำให้อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

สรุป

สถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกและในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีปฏิภาคโดยตรงกับการเคลื่อนไหวของประเทมหาอำนาจต่างๆ ในภูมิภาคอันประกอบด้วยสหรัฐอเมริกาจีน รัสเซียญี่ปุ่นและอินเดีย ส่วนประเทศอื่นๆ ยังมีบทบาทไม่เด่นชัดเท่าใดนักอิทธิพลด้านการเมืองระหว่างประเทศและการทหารของสหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีอิทธิพลเหนือภูมิภาคนี้อย่างเห็นได้ชัด แต่อย่างไรก็ตามอิทธิพลของประเทมหาอำนาจขั้วที่เหลือคือ จีน รัสเซีย ซึ่งแต่เดิม มีอิทธิพลในภูมิภาคนี้ค่อนข้างมากในยุคสงครามเย็น และอิทธิพลดังกล่าวลดลงหลังจากที่สหภาพโซเวียตล่มสลาย หลังจากที่ยินกลายเป็นดาวรุ่ง (Rising Star) และประสบความสำเร็จจากนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ (Revoluation and Opening up) ทำให้จีนกลายเป็นขั้วอำนาจทางตะวันออกขั้วใหม่ ที่มีประเทมหาอำนาจอีกหลายประเทศเป็นพันธมิตร พร้อมทั้งจะร่วมกันต่อต้านการขยายอิทธิพลในลักษณะการแสดงอำนาจบาตรใหญ่ของสหรัฐอเมริกา ทำให้การต่อสู้แย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของมหาอำนาจ ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายจีนและพันธมิตร และฝ่ายสหรัฐอเมริกากับพันธมิตร เช่น การต่อสู้กันด้านการเมืองระหว่างประเทศ การต่อสู้กันทางด้านเศรษฐกิจ ที่เป็นการต่อสู้โดยตรงของมหาอำนาจและในลักษณะของสงครามตัวแทน โดยมีเหตุการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี วิกฤตการณ์ไต้หวัน และหมู่เกาะ สแปรตลี่และพาราเซล เป็นพื้นที่แสดงออก ซึ่งจากผลของการคานอำนาจซึ่งกันและกันของ ๒ มหาอำนาจ ในภูมิภาคอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งในบางพื้นที่ขึ้น ได้ถ้ามหาอำนาจหนึ่งรุกล้ำเข้าไปยังผลประโยชน์อันสำคัญของอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนสหประชาชาติมีบทบาทในการรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ในการไกล่เกลี่ยและยุติความขัดแย้ง ดังนั้น การเข้าร่วมในกิจกรรมตามแนวทางการรักษาความมั่นคงของสหประชาชาติจึงมีความจำเป็นเพื่อรักษาบทบาทในเวทีโลก และเป็นโอกาสในการแสวงหาประโยชน์ในทางการเมืองระหว่างประเทศและความช่วยเหลือทางทหาร หากเกิดความขัดแย้งในภูมิภาคมีโอกาสมากที่สหประชาชาติจะยื่นมือเข้ามาไกล่เกลี่ย ซึ่งเป็นโอกาสในการแก้ปัญหาให้สงบลงโดยเร็วสำหรับอาเซียนได้พัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อสร้างเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาค และพยายามระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นไม่ให้ขยายตัวเป็นความตึงเครียด โดยเป้าหมายต่อไปของ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คือการสร้างประชาคมอาเซียนให้สามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมเช่น ข้อพิพาททางเขตแดน ความแตกต่างของรูปแบบการปกครอง และความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

สำหรับการดำเนินการด้านกิจการระหว่างประเทศของกองทัพเรือที่ผ่านมา ได้มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและรักษาความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลที่ประสงค์ให้เกิดความร่วมมือและขยายความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในภูมิภาค จึงต้องศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีและหลักการของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือด้านความมั่นคง เพื่อที่จะได้กำหนดแนวทางต่างๆ ในการพัฒนาบทบาทกองทัพเรือในด้านการกิจการระหว่างประเทศ ที่เหมาะสมต่อไป